

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Civilizacija v nevarnosti

Ves svet se zgraža nad podlim zločinom, kojega žrtev je eden najbolj plemenitih državnikov sodobnega sveta. Nihče se ne more ubraniti vtisa, da je bil umor kanclerja Dollfussa zamišljen in naročen tam, odkoder so bila prišla povelja tudi za one zahrbtnje moralne čine, s katerimi so spravili s sveta tri najodličnejše predstavnike nemškega katolicizma. Kdor pozna rafiniran način, s katerim zna narodni socializem zadeti one, ki so mu na poti, ne more niti za hip dvomiti o tem, da je vsak njegov udarec bil dobro premišljen in da nobeden ni goli plod nesrečnega slučaja ali samovolje posameznikov. Zakaj, kakor smo še nedavno videli, nihče ne prekaša narodnega socializma v skrbni pripravi in genialni izvedbi barbarskih zločinov, ki so centralna točka njegovega programa. Sredi Evrope se je ugnzdil politični sistem takozvanega »tretjega rajha«, ki si je postavil očitno za nalogo, da ves svet preplasi, demoralizira in izpodkoplje vse moralne in socialne osnove krščanske družbe, da bi mogel na njenih ruševinah zavladati evangelij germanskega poganstva. V tem oziru je zelo značilen in zanimiv članek, ki ga je tri dni pred strašnim zločinom na Dunaju priobčil »Osservatore Romano« spriču terističnih atentatov, ki jih je hitlerizem sprožil v Avstriji. Glasilo rimske kurije izvaja v glavnem sledeče:

Terorizem, ki so ga nihilisti in komunisti svojčas izvajali kot sredstvo za doseg svojih ciljev sredi lastnega naroda in države, je zdaj postal metoda mednarodne politike. Če pomislimo, kdo drži v rokah niti državljanske borbe, ki jo skušajo zadnje čase zaneti v Avstriji, potem bomo tudi vedeli, kdo je izbral ta gnusen način borbe kot orožje meddržavne politike.

To je nove vrste vojna, katere ni treba napovedati, ki ne pozna nobenih pravil in nima nobene discipline. Ona izbruhne kar sredi nedolžnega ljudstva, ki ničesar ne sluti, in je vedno zmagovita, ker se v vsakem slučaju lahko ponasa s sigurnimi žrtvami in veliko škodo, ne zahteva pa samo krvavih žrtev in ne povzroča samo gmotne škode, ampak uničuje v dušah tudi zaupanje v red in civilizacijo. Zločinska akcija terorizma, ki je sedaj postala moda v mednarodnih odnosih, ima za namen, da ljudi prepriča o neizogibnosti končne katastrofe, da jih razoroži, še predno pridejo za orožje, in jih prisili k takojšnji kapitulaciji, ker so jim vsled strahu odpovedali živci.

Avtorji te podle borbe nimajo samo namena, da bi recimo podjarmili sebi malo Avstrijo, ampak merijo na vse dosedanje verske, moralne in politične vrednote človeštva. Njihov cilj ni samo, da oropajo avstrijsko ljudstvo pravice do lastnih zakonov in do lastne vlade, ampak jim je še bolj na tem, da se naruši mir sveta sploh. Oni računajo na to, da bo zgled od njih plačanega terorizma okužil vso človeško družbo in da bo zopet napočila doba, kjer se je smatrala zahrbtnost napada, izdajalski umor in na skrivaj položeno orodje uničenja za mojstrsko in hvalevredno delo. Zločinov samih čez mejo, da jih ne bi zalotili in kaznovali, pa za posebne vrste junaštvo. Na ta način naj bi se s časom legaliziralo nekaznovano banditstvo, tako da bi bila naša kultura nepopravljivo kompromitirana in da bi sredi takega barbarstva zmagal tisti, ki je največji barbar.

Novi pagani so dejali, da bodo uvedli novo, čistejšo in odkritjejo moralo narave. Toda ker je morala pokvarjena, so pokvarjene tudi njene metode in najbrž izhaja iz tega to, da so zahrbtnje tudi metode narodno-socialističnih teroristov. Borijo se za narod s tem, da netijo med sinovi enega in istega naroda uničujočo vojno. Medtem ko oznanjajo absolutno vrednost države, njenega vodstva, avtoritete in solončnega blaga, vršijo zločine, ki rušijo državo, avtoriteto, naroden in socialen princip. Zakaj obenem s hišami, javnimi poslopji, cerkvami, tovarnami, kulturnimi ustanovami se rušijo tudi vsi pojmi reda, zakonitosti, mirnega dela in avtoritete. Končni učinek njihove akcije ne more biti drug kakor splošne razvaline. V resnici je vse njihovo početje popolnoma enako početju onih divjih polčišč, ki so svoj čas preplavila Evropo in začela dobo popolne anarhije, tako da je trajalo več stoletij, predno sta mogla Cerkev in krščanska država zopet zgraditi kulturno stavbo človeštva. Oni so kakor brezumen vihar, ki vse podere in izruje in celo triumfira nad svojo divjo silovitostjo in brezobzirnostjo. Tej elementarni sili uničevanja pa so pridružili infamijo, podlost in zahrbtnost škritega in nekaznovanega zločina, ki zadene vedno iznenada za hrbtno in ne prizanaša niti najnedolžnejšim.

Najbolj značilno pa je, da so njihovi zločini naperjeni proti najvišjim duhovnim in moralnim dobrinam, očitno uživajo najbolj, če postavljajo peklenske stroje v univerze, v zasebna stanovanja, kjer sicer vladata družinski mir in ljubezen, ali pa v cerkve, to se pravi, v tiste kraje, iz katerih izhajajo žarki lepih naved, izobrazbe in srčne kulture. In najbolj se veselo, če zleti v zrak poslopje, v katerem je unodoben na križu Nazarene, ki je umrl za ideal bratoljubja in ki je v svoji pridigi na govor tako radikalno obsodil vsako nasilje, ki je učil odpustiti in ljubiti, ne pa sovražiti in nasiljeovati se, in ki je hotel, da bi tudi država bila posvečena kot varuh pravice in miru ter človeških odnosov.

In tako se zdi, da se v resnici izpolnjujejo sanje novih paganov, ki proslavljajo čas, ko so njihovi pradedje bivali v gozdovih in močvirjih, kjer so častili fetise in simbole plemena, krvi in neizprosne vojne. Kam bi prišlo človeštvo, če bi se združeno ne uprlo tej novi akciji zahrbtnega, neizprosnega uničevanja? Tukaj imamo pred seboj do najvišje točke razvit nacionalni ateizem. Tukaj imamo pred seboj izpolnjen mitus prvobitnega narodnega barbarstva. Ni več neupravičena bojazen neravnovesja, če zaključimo: Civilizacija

Razvoj avstrijske krize, ki ne preseneča

Hitlerjeva roka v Avstriji

Senzacionalno imenovanje Papena za nemškega poslanika na Dunaju - Heimwehr se bo bratil s hitlerjevskim kljukastim križem - Velesile samo gledajo - Boji v podeželju še trajajo

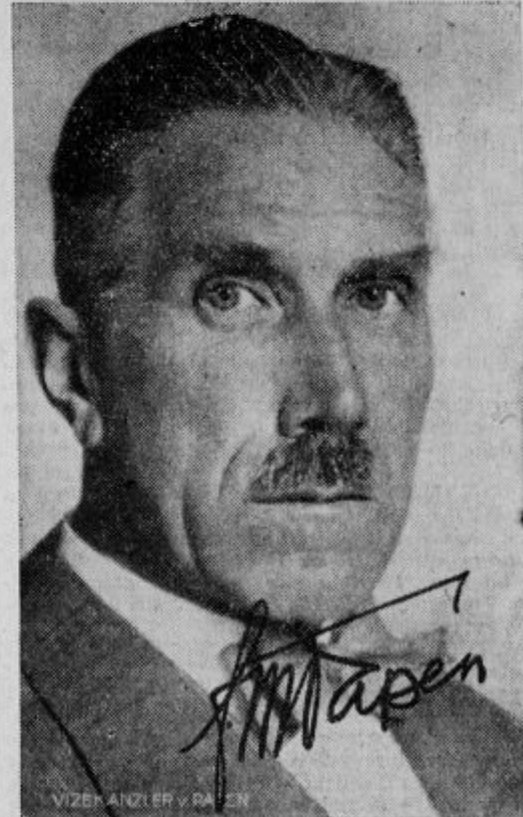
Ljubljana, 27. julija.

Zadnje tedne je bila Evropa prenapolnjena z debato o paklih. Od vseh strani so jih ponujali in za nje agitirali. V paklih je odrešitev Evrope, so govorili. Pri vsem tem pa so evropske države mirno gledale, kako je v osrčju Evrope mala država hiralna in umirala v neenaki borbi za svojo narodno samostojnost. In vendar je bila njena neodvisnost slovesno zajamčena od mirovnih paktov, ki so jih podpisale vse velesile. In vendar je bila avstrijska neodvisnost na najboljši slovesen način zajamčena v paktu Zveze narodov, ki nosi podpis vseh držav. In vendar je bila samostojnost Avstrije še nedavno februarja meseca, ponovno slovesno zajamčena v skupni izjavi Anglije, Francije in Italije, da bodo neodvisnost Avstrije branile do skrajnosti. Kaj pomagajo torej pakti, če jih nikdo ne drži. Čemu novi pakti, ko pa vidimo, kako stari nič ne veljajo. Čemu vse nove obljube o jamstvih za neodvisnost in za medsebojno pomoč, ko imamo pa pri starih zgled, kako se nobena ne izpolnjuje.

Človek bi bil pričakoval, da bodo velesile zarjovele, da se bo razgibala Zveza narodov, da bodo Anglija, Francija in Italija nastopile in napravile konec očitnemu in dokazanemu hujskanju nemškega hitlerjanstva in prevažanju razstrelil čez nemško mejo. Velesile pa niso storile ničesar. Navduševale so javnost za pakte na Baltiku, kjer je itak vse v redu, ponujale pakte za Mongolijo, za Črno morje, za Sredozemlje, za vzhod in zapad, samo Avstrije ni videla nobena. Se le ko so morile prišli v kanclerjevo pisarno in ubili s čisto svežimi revolverji,

ki so ravnokar prišli čez mejo, prvega predstavnika oblasti, so se malo zganile velesile, češ, da bo treba vendar malo pogledati, kaj se na Dunaju dogaja. In ob takem incidentu bi lahko izbruhnila vojna.

Ravno pred 20 leti, skoraj za dan, si je Avstro-Ogrska izmislila zločinsko laž, da se mala Srbija meša v njene notranje zadeve, in je to laž porabila za povod vojne napovedi. Seveda, Avstrija je bila velika in Srbija mala, Danes pa ni izmišljeno, ampak dokazano, da se je Nemčija vmešavala v notranje zadeve Avstrije, vmešavala že več mesecev. Seveda je ta Nemčija velika. Vojne ne bo, hvala Bogu, ker je Avstrija ne more napovedati. Toda, kakor so velesile takrat, l. 1914, oklevale in pustile malo Srbijo, da je na njo navalila Avstrija, tako bodo očitno pustile tudi danes, da se bo nemško-avstrijska igra nadaljevala. Treba bo samo spremeniti metode. Z nasilji nadaljevati ne kaže več, ker je ogorčenje po svetu preveliko. S svojim eincajem pa so velesile pustile, da je zavladal v Avstriji fašistični Heimwehr in da se bo naselil na Dunaju največji pobornik fašističnega hitlerizma von Papen kot zastopnik Nemčije. Kar preje z nasiljem ni šlo, bo storila sedaj sladka Papenova beseda, ki bo blagodejno udarjala na nšesa Heimwehra. In kljub paktom, kljub najslavesnejšim zagotovilom in najbolj svečanim jamstvom bo Avstrija pod zastavo Heimwehra počasi lezla pod odejo velikega nemškega brata. Zanimivo bo opazovati, kakšno »stališče« bodo zavzele sedaj velesile, ko se bosta po njihovih zaslugah nad truplom velikega Avstrijca bratila heimwehrovski in hitlerjevski fašizem...

Papen, — novi nemški poslanik na Dunaju

Hitler je hitro izkoristil priliko

Von Papen na Dunaju

Kaj vse pričakujejo od tega avanturista v diplomaciji

Dunaj, 27. julija. TG. Največja senzacija na Dunaju je danes imenovanje von Papena za nemškega poslanika pri dunajski vladi. Papenovo imenovanje za poslanika je Hitler izvršil naravnost iz Bayreutha brzojavnim potom. Hitler je poslal Papenu brzojavko, ki se glasi:

»Zaradi dogodkov na Dunaju je bilo nujno, da se odpočije dr. Rieth. Dr. Rieth je prekoračil svoja polnočja, ker je na poziv avstrijske zvezne vlade, oziroma avstrijskih upornikov pristal brez predhodnega pristanka svoje vlade na to, da se uporniki prepeljejo v Nemčijo. On je s tem Nemčijo zapletel v avstrijske notranje politične zadeve. Najiskrenejše obžalujem Dollfusovo smrt in obsojam atentat, čigar žrtev je padel avstrijski zvezni kancler. Prepričan sem, da se na ta način položaj v Avstriji ne more razjasniti, ampak, da se bo še zaostril. Zato je moja želja, da doprinesem k omiljenju splošnega položaja. Zelim pa predvsem, da bi se odnosi med Avstrijo in Nemčijo spravili v normalno stanje. Zato vas prosim, da sprejmete mesto poslanika nemške republike na Dunaju. Ob tej priliki znova izjavljam, da sem vam zmeraj popolnoma zaupal in vam svoje zaupanje danes znova dokazujem. Zato sem predlagal državnemu predsedniku Hindenburgu, da vas imenuje za začasnega poslanika na Dunaju. Zato vas obveščam, da ste razrešeni dolžnosti podkanclerstva in komisarija za Posarje. Na vašem novem položaju bodele naravnost podrejeni meni. Ze vnaprej se vam zahvaljujem in ostajam vaš vdani Adolf Hitler.«

Objava z letali

Novica o imenovanju Papena za izrednega poslanika na Dunaju je vzbudila na Dunaju veliko pozornost. »Reichspost« je vest objavila v posebni izdaji obenem s izveličkom pisma kanclerja Hitlerja von Papenu. List se vzdržuje slehernega komentiranja.

Vest o imenovanju von Papena za izrednega nemškega poslanika na Dunaju so s posebnimi letaki letala metala nad tistimi starejskimi kraji, kjer se uporniki še drže. Edini list, ki je doslej objavil komentar o tem imenovanju, je »Die Stund«.

List pravi med drugim, da je to imenovanje na žalost prepozno prišlo, nato pa pravi, da se Nemčija pri tem ni ozirala na tradicionalne mednarodne običaje, ker nemška vlada ni poprej prosila na Dunaju agremena za von Papena. List zak-

Evrope je v nevarnosti! Nihče ne more biti več upravičen, kdor s takim gibanjem le količkaj simpatizira.

★

Ni dvoma, na koga in na kaj so naperjene te besede, ki bodo našle odmev v srcu vsakega kulturnega človeka. Evropsko človeštvo in vse omikane države sveta so zdaj poklicane, da zavzamejo jasno in odločno stališče napram onim, ki hočejo iz našega kontinenta napraviti zopet ognjišče nereda, kaosa in večne vojne, da bi zavladala na tem pogorišču. Proti poizkusu revanše na tak način se morajo postaviti v bran vse države, ki so se bile že pred 20 leti združile proti skupnemu sovražniku krščanskega in demokratičnega reda in kulture.

Veseli in strah...

To nenadno imenovanje von Papena za nemškega poslanika na Dunaju je izzvalo zelo zanimive komentarje v dunajskih političnih krogih. Splošno prevladuje veselje, da prihaja na mesto poslanika na Dunaj osebnost, ki v oblikovanju nove nemške politike toliko pomeni. Povdarja se tudi, da je von Papen odločen politik, ki bo tako še posebno dobro razumel avstrijske politične razmere. Soglasno se obžaluje, da von Papen ni bil imenovan za poslanika za prej, ker bi bil gotovo na rovanje avstrijskih hitlerjevcev vplival tako, da ne bi prišlo do žalostnih dogodkov zadnjih dni, ki so zahtevali smrt voditelja avstrijskega naroda dr. Dollfussa. Povdarja se tudi, da je vpostavitve normalnih in prijateljskih odnosov med Avstrijo in Nemčijo tudi danes, kljub staršemu zločinu avstrijskih hitlerjevcev, še mogoča. Potrebno je samo, da Nemčija absolutno prizna popolno avstrijsko nezavisnost. Kot drugi dobri znak, ki spremlja to Hitlerjevo imenovanje, se smatra to, da je nemška vlada odstavila Habichta kot komisarja za Avstrijo.

Vendar pa se pojavljajo tudi že glasovi, ki so glede Papenovega imenovanja zelo oprezní. To je razumljivo, ker je pesimizem po žalostnih dogodkih zadnjih dni popolnoma na mestu. Ti krogi predvsem povdarjajo, da bivši nemški poslanik na Dunaju dr. Rieth ni vsega kriv, kakor hoče to sedaj dokazati berlinska vlada. Dr. Rieth je bil v stalni telefonski zvezi z berlinsko vlado in je izključeno, da bi bil dr. Rieth podvil karkoli, o čemer ne bi vedela berlinska vlada. Avstrijska vlada se je z dr. Riethom pogajala samo zato, da reši kanclerjevo življenje in življenje ostalih ministrov, ki so bili v palači. Poleg tega je bilo vladiti tudi do tega, da reši 20 visokih uradnikov in pa večje število evropskih znanstvenikov, ki so se nahajali v arhivih vladne palače. Tudi te je vlada morala obvarovati pred prelivanjem krvi.

Papen prihaja kot agitator

Pa še drugi razlogi so, ki narekujejo, da je treba sprejeti Papenovo imenovanje z opreznostjo. Papen prihaja na Dunaj kot predstavnik nemške diplomacije, ki pa ne bo odgovoren nemškemu zunanjemu ministru kot zakonitemu voditelju nemške zunanje politike, ampak bo po Hitlerjevih besedah odgovoren samo njemu, ki je predsednik in vrhovni vodja vsega nacionalnega socializma. Tako nekateri krogi povdarjajo, da je žalitev avstrijskega naroda, da bi po teh krvavih dneh, ki so jih zagrešili nacionalni socialisti, prihajal na Dunaj von Papen kot predstavnik istega nacionalnega socializma.

Nemčija se brani

Berlin, 27. julija. AA. DNB poroča: Listi protestirajo proti pisanju nekaterih inozemskih listov, češ da so izrabili celo žalostno priložnost atentata proti kanclerju Dollfussu, da bi zvrnili na nacionalni socializem odgovornost in mu naprtili neposredno krivdo za Dollfusovo smrt. Takšne insinuacije imajo očitno edini namen, da bi za zmeraj zastrupili evropsko ozračje, tako, da nikoli ne bi prišlo do mirnega sožitja, ki bi ga nacionalno socialistična Nemčija tako rada dosegla.

... a zaman

Dunaj, 27. julija. »Reichspost« prinaša nove podrobnosti o ljudeh, ki so predvčeršnjim sodelovali pri zavzetju »Ravaga«. List naglašja, da je bilo med njimi nič manj ko 106 bivših vojakov, ki so jih vse svoječasno odpustili iz vojske, ker so bili nacionalno socialističnega mišljenja. — »Reichspost« trdi, da je nesporno ugotovljeno, da so vsi ti bivši vojaki napravili posebne tečaje, ki jih v Nemčiji prireja poveljstvo SS za napade v manjših skupinah. Kot nadaljno podrobnost navaja list, da so napadalci na zvezno kanclerstvo razorožili policijsko stražo v poslopju v imenu policijskega upravnika Steinbesela in v imenu policijskega inspektorja Toman. Oba imenovana sta bila kandidata upornikov za ti dve mesti in do večera aktivna višja uradnika. Veljala sta za simpatizerja nacionalnih socialistov, vendar so ju spriču siceršnje sposobnosti obdržati v službi, ker ni nihče pričakoval, da bosta prekršila uradniško prisego.

Dunaj, 27. jul. Dunajska policija je večeraj aretirala sina in svaka bivšega avstrijskega poslanika v Rimu Rintelena. Aretirali so tudi več oseb, ki so bile stalno v zvezi z Rintelonom, ko je bil še avstrijski poslanik v Rimu.

In velesile? Jamstveni pakt za neodvisnost Avstrije

Pariz, 27. julija. b. »Excelesior« poroča, da so se večeraj ves dan vršili razgovori med Parizom. Londonom in Rimom, da bi se prihodnji teden sestal Svet Zveze narodov na izredno zasedanje in razpravljaj o dogodkih v Avstriji. List piše, da se bo to izredno zasedanje zahtevalo na podlagi člena 11 pakta Zveze narodov, ki pravi, da ima v zadevi, ki ogrožajo svetovni mir, vsaka članica Zveze narodov pravico zahtevati takojšen sestanek Sveta Zveze narodov. Francoska diplomacija se resno bavi s mislijo, da se sklene takozvani avstrijski garantni mejni pakt, katerega bi poleg Francije in Anglije podpisale vse države, ki mejijo na Avstrijo, med njimi tudi Nemčija. Isti list iavlja tudi,

da je italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Suvich odpotoval v Pariz, da skupno s francosko vlado najde rešitev avstrijskega problema.

London, 27. julija. b. Vesti o koncentraciji italijanskih čet na Brennerju so izzvale tukaj veliko vznemirjenje. »Morning Post« se vprašuje, če se sme skrb za avstrijsko neodvisnost prepustiti samo Italiji in če ni tudi nujno, da v tej akciji sodelujeta tudi Francija in Anglija. »Times« pa piše, da tokrat še ni nobenega razloga, za to, da bi bila potrebna akcija velesil proti Nemčiji. Nikdo ne more dokazati krivdo berlinske vlade in zato je treba počakati tako dolgo, da se notranje-politični položaj v Avstriji razbistri.

Tajna okrog Rintelena

Čudna smrt državnika, o katerem krožijo vesti, da je sokuhan kanclerjeve smrti, ker je izdajalsko paktiral s hitlerjevci v Nemčiji

Dr. Anton Rintelen

Dunaj, 27. jul. E. Bivši avstrijski poslanik v Rimu dr. Anton Rintelen, ki je izvršil samomor, je podlegel ranam kljub najbolj skrbni zdravniški negi. S tem je končano življenje moža, ki je v Avstriji igral veliko vlogo in čigar vloga pri krvavih dogodkih na Dunaju, tako pri februarjskih kakor sedaj, ko je padel kot žrtev zvezni kancler sam, bo menda ostala vedno zavita v neprodirljivo tajnost. Uporniki, ki so se polastili radio postaje, so najprej poslali v svet vest, da je »dr. Dollfuss odstopil in da je dr. Rintelen imenovan za kanclerja«. Tudi je dr. Rintelen, ki je bil poslanik v Rimu, nepričakovano priletel z letalom v Avstrijo, čeravno bi brez dovoljenja vlade ne smel zapustiti svojega diplomatskega mesta. Obe dejstva s prstom kažeta na to, da je bil dr. Rintelen z uporniki v zvezi, da je torej izdal svojega soka in da je sodegovoren za krvavo tragedijo v palači zveznega kanclerja. Osumljen sodelovanja je bil tudi aretiran in pod težo obtožbe je poskusil izvršiti samomor v sobi, kjer je bil zaprt. Pustil je sicer pisemce, da je nedolžen, toda temu zatrdilo niti vlada, niti javno mnenje ne verjame.

Dr. Rintelen je prišel na površje kot deželni glavar na Štajerskem, kjer se je izkazal kot sijajen organizator. Toda k prijateljskemu krogu rajnega kanclerja ni pripadal, čeprav je bil od nekdanj član iste stranke. Ze na Štajerskem »pokaže velike simpatije za hitlerjevstvo, bil je velik pobornik za »Anschluss« z Nemčijo in za poboljšanje Avstrije. Baš zaradi njegovega vpliva je štajerski Heimwehr tudi tako nezanesljiv, ker je bil od prvga početka usmerjen za Nemčijo. Štajerski Heimwehr je bil samo preoblečen hitlerizem.

Ko je bil vsled nesoglasij z državnim kanclerjem

jem odinjen iz Avstrije in imenovan za poslanika v Rimu, se navidezno sicer ni udeležil političnega življenja v domovini, pač pa je vzdrževal najboljše intimne zveze z nemškim poslanstvom v Rimu. Govorilo se je v njemu tudi, da na stara leta spremenil tudi svoje politične ideale. Se pred dvema letoma je bil najhujši zagovornik diktature fašizma, ter je pomagal poriniti dr. Dollfusa v avtoritativni, diktatorski režim. Zadnje čase pa je svoje stare ideale zažgal in začel zagovarjati potrebo, da se v interesu pomiritve vseh avstrijskih ljudskih plasti Avstrija vrne nazaj v demokratično obliko vladanja, ki da je edino sposobna, da izvede iskreno ljudsko pravico.

Tukaj domnevajo — kajti ob molku uradnih krogov je še vse domnevanje — da se je na tistem sporazumu z Nemčijo, da izvede nektrav državni udar in da prevzame oblast v svoje roke, da potem s sodelovanjem drugih strank poišče prijateljstva z Nemčijo. Kakšno vlogo sta igrala Fey in Schunigg, je še tajnost. Toda vedno bolj se širi prepričanje, da so pri uporu, ki ga je stal življenje, pomagali mnogi zelo odlični Dollfussovi prijatelji in sotrudniki. In da je le res, da je rajni kancler delal sam, živel sam in tudi v samotni umrl...

Krivci

Dunaj, 27. jul. TG. Današnje dunajsko časopisje prinaša na prvem mestu sledeče senzacionalne vesti: V hitlerjevski punt je bil zapleten tudi eden najbolj popularnih policijskih uradnikov na Dunaju, dvorni svetnik dr. Steinhäusel, ki je bil še kriminalnega oddelka dunajske policije. Bil je najintimnejši sodelavec pokojnega predsednika dunajske policije dr. Schöberja. Vso svojo zasebno akcijo s hitlerjevci je bil vodil s pomočjo nižjega policijskega uradnika Godsmanna, ki je bil načelnik policijskega urada v 4. okraju. Dr. Steinhäusel je bil aretiran 25. t. m. in se od takrat naprej nahaja v palači policijskega predsedništva.

Morilci

Dunaj, 27. jul. b. Policijska je končala preiskavo proti 140 upornikom. Vodja upornikov, ki je nosil majorsko obleko, se imenuje Hudl, oni upornik pa, ki je nosil stoltniško obleko, se imenuje Huldweber. On je tudi zapovedoval. Oba sta bivša vojaka avstrijske armade, iz katere sta bila izključena zaradi nacionalno socialistične propagande. Nato sta vstopila kot člana v tajno SS. Večina upornikov so bili vojaki avstrijske armade, ki so bili odpušteni zaradi članstva v nacionalno socialistični stranki. Pri zaslišanju izjavljajo, da niso imeli pojma o puču. Od neznane strani so sprejeli pisma, v katerih se pozivljajo, da pridejo v Stieftkasernen. Mislili so, da jih vabi avstrijsko armadno vodstvo, da jih zapodi sprejme v službo.

Tudi morilec kanclerja Dollfusa so že ugotovili. Piše se Otto Pannetta in je 35 let star. V svetovni vojni je bil v Kaiserjägerregimentu in je nato postal vojak avstrijske poklone armade. Tudi on je bil izključen iz armade zaradi hitlerjevske propagande.

Dunaj se pripravlja na pogreb

Dunaj, 27. jul. TG. Danes dopoldne je bila odprta Volkshalle, kjer so položili krsto s truplom dr. Dollfusa na mrtvaški oder. Truplo je v črni železni krsti. Na pokrovu je majhno okence, da se vidi Dollfussov obraz. Vendar pa je zastrito s sivo zaveso. Častno stražo ob krsti opravljata dva generalštabna častnika avstrijske armade, dva štabna častnika Ostmärkische Sturmsharen, dva štabna častnika Kaiserschutregimenta, pri katerem je služil dr. Dollfuss za časa svetovne vojne. Dalje vršijo častno stražo ob krsti na vsaki strani še po trije redarji in po trije katoliški visokošolci. Pred krsto stalno molijo šest šolskih sester. Zvečer od 8—9 bodo v vsej Avstriji molitve za dr. Dollfusa. Prebivalstvo bo ob tem času prižgalo sveče na oknih; po vsej Avstriji pa bodo goreli kresovi. Jutri ob 8 zjutraj pa bodo po vseh avstrijskih cerkvah zadušnice za pokojnega kanclerja.

Pogreb je zaenkrat določen za jutri popoldne ob pol 3, vendar to še ni gotovo. Posmrtni govor bo imel zvezni predsednik Miklas. Za njim bodo govorili tudi člani vlade. Nato bodo krsto na gala

Miselnost rajnega kanclerja

Ob zadnjem romanju dunajskih katoliških mož na znano avstrijsko božjo pot Maria Zell je avstrijski zvezni kancler dr. Engelbert Dollfuss, ki se je tudi udeležil romanja skupaj s predsednikom avstrijske republike Miklasom pod vodstvom kardinala dr. Innitzerja, na zborovanju pred cerkvijo Matere božje imel tale govor:

»To, kar si je vlada prizadevala, da bi ustvarila nove temelje, je podlaga, je obrambni zid. Ali pa bo vse res postalo krščanska država, to je odvisno od krščanskega ljudstva te dežele. S svojim sklepom smo v mali Avstriji prevzeli nase velikansko odgovornost, kajti ves svet bo najbrže v mnogočem presojal resnico in ustvarjajočo sposobnost krščanske misli po tem, kako se bodo stvari v Avstriji razvijale. S krščansko ustavo, konkordatom in lepimi izjavami ne nismo postali krščanska država. Dokazati moramo, da smo kristjani, ki si prizadevamo biti pošteni kristjani, ne pa navidezni kristjani in farizeji. S tem pa prihaja na vsakega izmed nas trda, a tudi lepa in človeška ter zadovoljujoča in osvobajajoča dolžnost, da vsak sam sebe, svoj krog, najprej pa svojo družino resnično izpopolnjuje. Prizadevati si moramo, da postanemo boljši ljudje. Na ta način moramo katoliški kristjani življenje v Avstriji obnoviti. Ko bo drugi svet videl, da je to ljudstvo boljše in bolj pošteno, bolj pošteno in da mirneje živi med seboj, bomo za krščansko idejo daleč izven našega ozemlja delali propagando in s tem pripomogli, da bo tudi drugi svet zopet postal bolj krščanski. Nicesar pa ne bi iz našega ljudstva rajši pregnal kakor farizejstvo... V Maria Zell smo prišli ob času, ko hočemo preteklost naše domovine v marsičem spojit s sedanjostjo in marsikaj, kar je bilo že pozabljeno, zopet poziviti. Stoletja so naši očinci hodili na božjo pot iz potrebe, da bi našli duhovno okrevanje in da bi popravili, kar so v teku leta napak napravili. Tako naj se tudi danes romanja zopet pozive, tako moramo tudi mi hoditi na božjo pot, da sami sebe preiščemo in postanemo boljši ljudje... Kot kristjani in katolici si moramo tudi prizadevati, biti pševniki tudi z drugimi in jih razumeti. S tem se jim bomo človeško približali in jih morda zopet spravili na pravo pot. Pri pobujanju nasilnih sredstev bomo slejkopre trdni in odločni. Vendar moramo tudi v teh rečeh ostati kristjani, ker le potem

vozu peljali skozi mesto proti Ballhausplatzu. Na stoltniški vladne palače se bo zbralo vse visoko avstrijsko vladno uradništvo, da tako izkaže zadnjo čast svojemu šefu. Nato se bo sprevod počasi pomikal v katedralo sv. Stefana, kjer bo truplo blagoslovil kardinal dr. Innitzer. Nato bodo krsto položili na furgon, ki se bo skozi središče mesta počasi pomikal proti Hitzingu, kjer bo truplo položeno v začasni grobnici. Nato bodo krsto s truplom prepehtili v votivno cerkev dr. Seipla, kjer bosta oba velika krščanska državnika skupno počivala v islem grobu.

Kdo bo naslednik

Dunaj, 27. jul. b. Trenutno se vodijo razgovori, kdo bo naslednik dr. Dollfusa. Najčese se imenuje ime ministra Schuschnigga. Govori pa se tudi, da bi mogli postati Dollfussovi nasledniki tudi te osebnosti: sedanji dunajski župan Schmitz, bivši minister dr. Ender in bivši vojni minister in predsednik krščanske socialne stranke Vaugin. Starhember ostane še naprej podkancler.

bomo mogli reči, da smo premagali strankarstvo, če se bomo pošteno trudili v resnično krščanski vsestranosti ustvarjati novo dobo in s tem po svojih močeh vse sorojake sprejemati v novi čas.

Ko so mu pozneje izročili diplomu častnega občanstva občine Maria Zell, je gornjim izjavil: »Odločilno je, ali se nam bo posrečilo v zveštem sodelovanju z ljudstvom doseči ne le zunanji red, ampak tudi notranji mir. Notranji mir pa bo vzrastle iz vsakega posameznega človeka. Upam in želim, da eden izmed tečajev, iz katerih naj gre mir v deželo, postane naša želja po cerkev v Maria Zell. Ta pomen ima tudi naša odredba, da se bodo novi novci po 5 šilingov kovali s podobo mariazelske Matere božje. S tem prosimo blagoslova ter verujemo, da bomo tej deželi prinesli mir in blagoslov.«

Razumljivo, da je bil mož s takšno miselnostjo mnogim na potu in da so ga zlasti sovražili vsi nasprotniki dejavnega krščanstva. Razumljivo tudi, zakaj je bilo baš proti njegovi osebi toliko sovražstva na levi in desnici, mnogo bolj celo kakor proti vodilnim možem Heimwehra, pa čeprav so v prvi vrsti le-ti z orožjem v roki nastopali proti marksizem in hitlerjevem. Glavno kočilo duhov je še vedno Kristus...

Belgraiske vesti

Belgrad, 27. julija m. V ponedeljek ob 9 zjutraj bo v cerkvi Kristusa Kralja v Kruški ulici slovesen rekvijem za umrlim avstrijskim kanclerjem dr. Dollfussom.

Belgrad, 27. julija m. Predsednik francoske republike je odklopal predsednika vlade Nikolo Uzunovića, predsednika senata dr. Tomašića in predsednika Narodne skupščine dr. Kumanudija z velikim križem častne legije.

Belgrad, 27. julija m. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je danes zaključilo zasliševanje podpravnih vstašev. Jutri bo govoril najprej državni tožilec dr. Marinko, nato pa zagovorniki posameznih obtožencev.

Na Koroškem boji še trajajo

Ljute borbe pri Velikovu, Pliberku in Celovcu

Maribor, 27. julija 1934.

V Maribor so prispelle vesti o ogorčenih bojih na Koroškem. Vstaja se je začela v koroških mestih šele večer popoldne. Potniki, ki so odpotovali ob pol 6 z osebnim vlakom proti Mariboru, so sicer opazili silno napetost v mestu, do nemirov pa vendar ni prišlo nikjer. O dunajskih dogodkih so se sinoči razpirale v Celovcu nejasne govorice, o revolti na štajerskem se pa ni ničesar vedelo. Doznanlo se je leto, da je moral dunajski brzovalk proti Celovcu napraviti ovinek preko Maribora, ker je bil v Judenburgu železniški most razstreljen. Večerni vlak je odpeljal iz Celovca po voznom redu, v Velikovu pa je moral čakati 3 ure. Potnikom je železniško osebje pripovedovalo, da se pri Pliberku vršijo boji. V mesto je vkorakala 150 mož broječa četa SA, ki je oblegala železniško postajo, ki so jo branili orožniki in cariniki. Na postaji so se nahajali tudi naši carinski organi in orožniki, ki prevzamejo na pliberski obmejni postaji avstrijske vlake, ter so bili tudi oni deležni obleganja, ki je trajalo tri ure.

Hitlerjevci so napadli postajo s strojnimi in so jo naposled zavzeli. Orožniki so razorožili in internirali. Napram našim organom so bili skrajno taktni ter so se jim opravičevali. Ko je po trurnem čakanju v Sinčivasi privozil vlak v Pliberk, je bilo mesto zasedeno. Po kratkem pregledu so odpravili vlak preko meje. Ker so pa v Dravogradu sestavljali zasilni vlak proti Mariboru, so morali potniki, ki so prišli z rednim avstrijskim vlakom, nadaljevat pot v Maribor z avtotaksi. Nekateri potniki so renočili v Dravogradu.

Danes so prispelle vesti v Maribor, da so vladne čete Pliberk in Celovec zopet osvojile. Pri bojih v Celovcu je bilo 23 mrtvih in 40 ranjenih.

Pliberk - glavni štab punta

Glavni štab vstašev je v Pliberku, ki so ga čete SA zasedle večer popoldne. Okoli pol štiri popoldne so se v mestu nenadoma pojavili hitlerjevci, ki so zasedli vsa javna poslopja. Ko so se orožniki uprli, so jih prestrašili s strojnimi. Na železniški postaji v Pliberku so se postavili po robu carinski uradniki. Hitlerjevci so jih napadli s strojnimi. Na obeh straneh je bilo streljanje precej ostro. Pozno zvečer so cariniki razobesili belo zastavo ter se udali. Vstasi so jih zaprli v carinskem skladišču.

V Celovcu so večer popoldne vstasi razdrli vodovod. V mestu samem ni prišlo do nemirov, pač pa so se začeli hitlerjevci zbirati med 11 in 12 na hribu pri Sv. Juriju. Ko je bil poveljnik vladnih čet polk. Berger o tem obveščen, je odposlal nanje vojaštvo. Vršila se je ogorčena borba ter je po eni verziji padlo na strani hitlerjevcev 9 mož, po drugi pa je bilo 25 mrtvih in 40 ranjenih. Na vladni strani baje ni bilo žrtve. S tem je bila revolta v celovski okolici zadušena.

V rokah hitlerjancev se nahaja ozemlje od Zelezne Kaplje do Grebinja ter ves vzhodni slovenski del Koroške. Posamezni oddelki orožništva so se podali brez boja, v Smihelu so se pa uprli z orožjem, a so jih hitlerjanci s strojnimi prisilili k predaji. Zanimivo je, da so se v slovenskih krajih kot v Globasnici in okolici postavili hitlerjancem po robu slovenski kmetje, ki so jih nagajali z vilami in kosami.

Vaš poročevalec si je ogledal danes vse kraje med Zelezno Kapljo in Pliberkom. Pliberk sliči vojnemu taborišču. Ze od daleč se vidi velika hitlerjanska zastava, bel kljukasti križ na rdečem polju. Po mestu krožijo patrulje mladčev, večinoma z znaki na rokavih, pa tudi v hitlerjskih uniformah, v rjavih srajčah in čepical. Oboroženi so dokaj različno. Večinoma imajo vojaške puške z bajoneti, drugi lovske puške, nekateri pa celo samo flobertovke. Pač pa imajo veliko število strojne in tudi v municijo so dobro preskrbljeni. Vašem poročevalcu so dovolili popolnoma svobodno gibanje. Le v Pliberku so ga ustavili in gnali pred poveljnika Herbst, ki je odredil, da ga sprejme Herman Vogel, ki mu je podal pojasnilo o položaju na bojni črti. V Pliberku je okoli 150 mož, večinoma mladih ljudi pod 20 let starih.

Danes nov spopad

Druga močnejša skupina hitlerjancev se nahaja v Zelezni Kaplji, kjer je vladalo danes ob prihodu Vašega poročevalca pravkar sklenjeno premirje. Glavna sila vladnih čet se nahaja v Velikovu, ki ga nameravajo hitlerjanci nočjo napasti. Iz drugih krajev se je namreč odpravilo veliko število tovornih avtomobilov, ki so jih vstasi rekvirirali pri zasebnikih, proti Velikovu. Od Dobrle vasi sem se čuje močno streljanje. Glavni spopad se prične jutri v prvih jutranjih urah. Na obeh straneh se delajo velike priprave ter se zdi, da se bodo hitlerjanci obupno branili. Vladne čete so v manjšini, ker je na Koroškem le malo vojaštva in je prav tako tudi število heimwehrovcev neznan.

Drugo poročilo o bojih

Celovec, 27. julija. Dne 26. julija po puču na Dunaju so se zbrali koroški nacisti pri inženjerju Zechnerju v Rainerhofu. Dva detektiva sta zaprla Zechnerja, njegovega brata Heinza in pet drugih narodnih socialistov. Pri Zechnerju so našli listek z navodilom radio-napovedovalcu, naj sporoči, da se ob 12. uri začne. Medtem se je oglašal na telefonu ravnotelej državne obrtne šole N. Meyer, ki je zahteval Zechnerja in se izdal, da tudi on ve za to, da se pripravlja puč. Nato so seveda šli N. Meyerja aretirali in so v elektrodvorani njegove šole našli radio. Pri Zechnerju so bili našli tudi povelja SA brigadi Koroško. Aretirali so še celo vrsto drugih ljudi, o katerih se je na podlagi pri Zechnerju zaplenjenega materiala izvedelo, da imajo isteza dne opoldne dvigniti vstajo.

Polkovnik Barger, šef varnostne službe, je nato proglasil obsedeno stanje po vsem Koroškem. Nacisti so se medtem bili zbrali na nekem griču pri Sv. Juriju na Sandhofu. Bilo jih je kakih sto s strojnimi. Orožniki, Schutzkorps in ena četa Deutschemistrov jih je napadla in poglala po daljšem streljanju v beg. Pustili so 9 mrtvih, 16 vrtih in 2 strojnici, dočim eksekutiva ni imela nobene izgube.

Popoldne je vojska očistila ozemlje proti St. Vidu do Sv. Donata. Druga četa, rano v jutru, so vojaki zavzeli St. Vid, ki je bil zaseden od 400 nacistov. Zaseden pa je še prostor okoli Feldkirchena, ki ga bodeta še danes zvečer očistila zvezna vojska in Heimatschutz.

Dravska dolina je deloma bila v rokah nacistov, toda vojska in Schutzbund sta vse kraje dravske doline že očistila. Baje sta bila dva mostova pogruana v zrak.

Dolina Lesach, Bile in Roža so pa ostale popolnoma mirne. Slovensko prebivalstvo je ostalo vseskozi zvesto vladi. Resenejši je položaj v Wolfenbergu. Pol čete vojske iz Velikovec je odšlo tja, pa ni mogla preko St. Andraža. Padel je poveljnik majo Smole. Proti Wolfenbergu so odšla ojačenja.

V prostoru Velikovec-Pliberk so nacisti bili zasedli progo Sinčavce-Zelezna Kapla. Pregnal jih je Heimatschutz, ki je zasedel kolodvor v Zelezni Kapli. Upati je, da bo v kratkem osvobodeno tudi mesto. Alritz in Feld am See sta še v rokah narodnih socialistov. V Treibachu so nacisti zasegli električno centralo.

V kratkem bo tudi na Koroškem zavladal mir. V Boljaku je vojska s topovi na avtovozovih zasedla trg. Vse česte na Koroškem so zasedene po oddelkih 20 mož z eno strojnico. Med Beljakom in Lienzom so še 3 občine v rokah nacistov. Baje se vrše tudi boji na progi Celovec-Dunaj.

Tuji so se seveda vsi naglo odpeljali na vse strani, med drugim tudi na Bled. Nekaj Slovencev iz Jugoslavije, ki so se napolili na Veliki Zvonar, se je moralo vrniti.

Na Štajerskem grme topovi

Dunaj, 27. jul. V bojih pri Mesendorfu pri Gradcu so mrtvi na obeh straneh. V okolici Gradca se boji nadaljujejo. Tam so ubili dva orožnika. V Leobnu je moralo nastopiti topništvo, ki je obstreljevalo okoliške griče, zasedene po nacionalnih socialistih. Tudi v Donawitzu se vrše topniški boji. Na vsem Štajerskem ima Heimatschutz 28 mrtvih. Promet med Bruckom na Muri in Lincom je pretrgan.

Incident na nemški meji

Berlin, 27. julija. Uradno poročajo: V bližini mesteca Kollerschlag je skušala priti čez avstrijsko mejo skupina orožencev iz Avstrije. V bližini meje se je razvila med Heimwehrovci in skupino bitka s streljanjem. Vendar se je posrečilo osim beguncem prekoraciti mejo. Begunci so privlekli s seboj tudi tri ujetje carinske uradnike. Na lice mesta je prispela nemška obmejna policija, ki je vse begunce aretirala, dočim je ujetje tri carinske uradnike izpustila, adn, predala avstrijski obmejni straži.

Inomost, 27. julija. p. Dunes je bil tu pokopan z vojaškimi častmi šotnik Hickel, katerega je ustrelil predčerašnjim nek 29 letni narodni socialist iz znane trgovske rodbine iz Inomosta.

Begunci v Mariboru

Maribor, 27. jul.

V Mariboru se je radi velikega števila avstrijskih beguncev ustanovilo posebno taborišče, ki se bo začasno nastanilo v klasični gimnaziji. Sedaj je v mestu 30 beguncev. 14 beguncev je pribežalo že pred prevatnim poskusom. Ti so stanovali pri zasebnikih. Ostali so pa pribežali sinoči in danes. Sedaj bodo vse begunce združili ter jih konfinirali v skupnih prostorih. Pričakuje se še večje število ubežnikov.

† General Maister

Zalna seja mariborskega občinskega sveta

Maribor, 27. julija.

Mariborski občinski svet se je sestel nočjo ob 18. uri k žalni seji za pokojnim častnim občanin generalom Rudolfom Maistrom. Občinski svetniki, vsi v slovesni črni, so se udeležili žalne seje skoro polnoštevilo. V sejni dvorani mestnega magistrata je bil postavljen kip pokojnega generala Maistra, zavrt s črnim florom in obdan z zelenjem. Sejo je otvoril mariborski župan dr. Lipold z daljšim govorom, v katerem je slavil zasluze pokojnega generala Maistra za mesto Maribor. Občinski svetniki so stoji poslušali županov govor in zlasti spominu pokojnega generala Maistra trikrat »Slava«.

Občinski svet je nato sklenil, da se izvrši pogreb generala Maistra na stroške mariborske mestne občine ter da izreče župan v imenu mariborskega mesta pokojnikovi rodbini sožalje.

Župan je nato prečital sožalno brzojavko Ljubljane Mariboru, podal poročilo o pripravah za pogreb ter zaključil sejo s pozivom na polnoštevilo udeležbo pri pogrebu.

Maribor, 27. julija.

Kraljevi odposlanec na pogrebu generala Maistra bo mariborski mestni poveljnik general Hadžić. Za zastopnika vojnega ministra je po delegiran polkovnik Putniković

Skozi Celje

Celje, 27. julija.

Z venci in cvetjem obsuta krsta generala Maistra je prispela v Celje ob četrta na 8 zvečer z več kakor enournu zamudo. Na dolgi oati od Ljubljane do Celja se je voz z zemskimi ostanki pokojnika ustavil v vseh večjih krajih, kjer se mu je poklonilo občinstvo in mu izkazalo zadnjo čast. V Celju se je ustavil voz na Vrazovem trgu, kjer je bila zbrana četa vojaštva in ves oficirski zbor s poveljniko 39. pešk. polkovnikom Golobvičem na čelu, gasilci in mnogo občinstva.

Razvil se je žalni sprevod, na čelu katerega je igrala vojaška godba žalne koračnice. Od velikega pokojnika so se v imenu mesta Celje poslovili mestni načelnik dr. Gorican, povdarjajoč njegove velike zasluze za osvoboditev Maribora in naše severne meje ter od Maistra kot kulturnega delavca.

Po končanem govoru so vsi navzoči zaklicali pokojniku trikrat »Slava«. Združeni moški zbori so zapeli »Oj Doberdoba«. Na krsto sta položena venca mestne občine celjske in krajevne odbora Združenja rezerv. častnikov.

Maršal Lyautey umrl

Pariz, 27. julija. p. Danes je umrl po daljši bolezni francoski maršal Lyautey v starosti 80 let. Maršal Lyautey je bil že pred svetovno vojno eden najodličnejših francoskih častnikov. Vodil je pred vojno vojaško in civilno upravo Maroka ter dosegel s svojo pacifičacijsko akcijo lepe uspehe. Z leta 1920 je postal Lyautey francoski maršal, leta 1925 je prevzel tudi vrhovno poveljstvo nad francosko vojsko proti Abd el Krimu. Lyautey je bil tudi poldrugo leto vojni minister.

Dunajska vremenska napoved: Izobrenljivo, oblaki, nekoliko topleje.

Danes je minilo 20 let...

28. junija so počili usodni strelji v Sarajevu. Dne 25. julija je avstrijski poslanik baron Giesl zapustil Beograd. S tem je nastopilo vojno stanje med Avstro-Ogrsko in Srbijo. Mobilizacija na vseh straneh. Vojna napoved Srbiji je sledila 28. julija in s tem se je formalno začelo vojno stanje, v katerem so se 4 leta mesarila ljudstva vsega sveta.

28. julija 1914 Avstro-Ogrska Srbiji.
1. avgusta 1914 Nemčija Rusiji.
3. avgusta 1914 Nemčija Franciji.
4. avgusta 1914 vojni vpad Nemcev v Belgijo brez vojne napovedi.
5. avgusta 1914 Velika Britanija Nemčiji.
5. avgusta 1914 Crna Gora Avstro-Ogrski.
5. avgusta Avstro-Ogrska Rusiji.
6. avgusta 1914 vojno stanje med Nemčijo in Srbijo brez vojne napovedi.
8. avgusta 1914 vojno stanje med Nemčijo in Crno Goro brez vojne napovedi.
12. avgusta 1914 Francija Avstro-Ogrski.
12. avgusta 1914 Vel. Britanija Avstro-Ogrski.
23. avgusta 1914 Japonska Nemčiji.
28. avgusta 1914 Avstro-Ogrska Belgiji.
12. novembra 1914 proglasitev sultana o vojnem stanju med Turčijo in antantnimi državami.
23. maja 1915 Italija Avstro-Ogrski.
20. avgusta 1915 Italija Turčiji.
14. oktobra 1915 vpad Bolgarov v Srbijo brez vojne napovedi.
15. oktobra 1915 vojno stanje med Anglijo in Bolgarijo brez vojne napovedi.
16. oktobra 1915 vojno stanje med Francijo in Bolgarijo brez vojne napovedi.
19. oktobra 1915 vojno stanje med Italijo in Bolgarijo brez vojne napovedi.
20. oktobra 1915 vojno stanje med Rusijo in Bolgarijo brez vojne napovedi.
9. marca 1916 Nemčija Portugalski.
27. avgusta 1916 Romunija Avstro-Ogrski.
28. avgusta 1916 Nemčija Romuniji.
28. avgusta 1916 Turčija Romuniji.
28. avgusta 1916 Italija Nemčiji.
1. septembra 1916 Bolgarija Romuniji.
6. aprila 1917 proglasitev ameriškega kongresa o vojnem stanju med Zruženimi državami Amerike in Nemčijo.
7. aprila 1917 Kuba Nemčiji.
10. aprila 1917 vojno stanje med Panamo in Nemčijo.
22. julija 1917 Siam Avstro-Ogrski.
4. avgusta 1917 Liberija Nemčiji.
14. avgusta 1917 Kitajska Nemčiji.
21. avgusta 1917 Kitajska Avstro-Ogrski.
26. oktobra 1917 proglasitev braziljskega kongresa o vojnem stanju med Nemčijo in Brazilijo.
7. decembra 1917 Združene države ameriške Avstro-Ogrski.
14. decembra 1917 Panama Avstro-Ogrski.
16. decembra 1917 Kuba Avstro-Ogrski.
30. aprila 1918 vojno stanje med Guatemalo in Nemčijo brez vojne napovedi.
8. maja 1918 Nicaragua Nemčiji in njenim zaveznikom.
23. maja 1918 Kostarica Nemčiji in njenim zaveznikom.
1. junija 1918 Honduras Nemčiji.
12. julija 1918 Haiti Nemčiji.

Na eni strani so stale torej države: Avstro-Ogrska, Bolgarija, Nemčija in Turčija, na nasprotni

strani pa Srbija, Rusija, Francija, Belgija, Velika Britanija, Crna gora, Japonska, Italija, Portugalska, Romunija, Združene države ameriške, Kuba, Panama, Siam, Liberija, Kitajska, Brazilija, Guatemala, Nicaragua, Kostarica, Honduras in Haiti. Od teh držav pa so dejansko posegle v vojno s svojimi armadami na frontah le prve štiri, od antantnih držav pa Srbija, Rusija, Francija, Belgija, Velika Britanija, Crna gora, Italija, Romunija in Združene države. Japonska se je udeležila vojne v toliko, da je zasedla nemške kolonije na Kitajskem in nekateri v Tihem oceanu ter da je sodelovala s svojim bojnimi ladjevji. Vojna napoved Portugalski je nastala zaradi tega, ker je ta država zaplenila nekatere nemške ladje v svojih lukah. Vojne napovedi drugih neevropskih držav imajo bolj demonstrativni pomen, oziroma so nekatere države napovedale vojno zato, da zaplenijo nemške ladje, oziroma da preprečijo dostop nemških ladij in podmornic v svoje luke.

Osnredne države so ob izbruhu vojne štejele 159.9 milijonov prebivalcev in so postavile v vojno 24.3 milijone vojakov. Antantne države pa so štejele s kolonijami 1391.6 milijonov prebivalcev in so imele 43 milijonov vojakov. Vendar pa so imele osrednje države mnogo prednosti, ker so bile bolj oborožene in za vojno bolj pripravljene.

Med tedanjimi evropskimi državami se vojne niso udeležile: Španija, Švica, Nizozemska, Danska, Norveška in Švedska ter nekatere liliputanske države. Deloma oziroma popolnoma pa so bile med vojno okupirane od vojujočih se držav Luksemburg, Albanija in Grčija. Od ameriških držav se vojne niso udeležile: Mehika, San Salvador, Venezuela, Kolumbija, Ekvador, Chile, Peru, Bolivija, Paragvaj, Urugvaj in Argentina. Od azijskih držav se vojne niso udeležile Perzija in Afganistan, ki pa sta bila deloma okupirana po antantnih in turških vojskah. Manjših vazalnih državic nismo šteli. Od afriških samostojnih držav se vojne ni udeležila Abesinija, medtem ko je bil Egipt tudi zapleten v vojno. Vse te države, ki niso bile zapletene v vojno, pa ne štejejo niti 10% vsega prebivalstva sveta in moramo torej reči, da se je udeležilo 9 desetlin človeštva vojne.

Nemška statistika navaja za vojne žrtve naslednje številke: Nemčija 1.808.000 mrtvih in 4 milijone 247.000 ranjenih, Francija 1.245.000 mrtvih, francoske kolonije 108.000 mrtvih, obojni skupaj 4.340.000 ranjenih, Velika Britanija 682.000 mrtvih, britske kolonije 187.000 mrtvih, obojni 2.100.000 ranjenih, Italija 600.000 mrtvih, 1 milijon ranjenih, Belgija 115.000 mrtvih, 160.000 ranjenih, Romunija 159.000 mrtvih in 150.000 ranjenih, Rusija 2.250.000 mrtvih in 5.730.000 ranjenih, Združene države ameriške 40.000 mrtvih, 100.000 ranjenih, Avstro-Ogrska 1 milijon mrtvih in 2 milijona ranjenih.

Andrej Hlinka in slovenski delavci

Dovolite, gospod urednik, teh par vrstic k spoznavanju voditelja slovaškega naroda Hlinka, s katerim sem se imel podpisani čast v l. 1911 v mestu Ružomberku seznaniti in večkrat se z njim razgovarjati, kateri me je leto pozneje v tamošnji cerkvi tudi poročil.

Malo je tako izrazil ljudskih voditeljev, kakor je skromni župnik, papežev protonotar Andrej Hlinka. Debele zvezke bi človek lahko napisal o tem možu visoke, sloke postave, ki je zelo pobožen in neutrudljiv delavec na vseh poljih. Prav ste zapisali, da je ljudski tribun. V delu in boju za slovaški narod se da primerjati le našemu pok. dr. Kreku. Slovaški narod pa tudi neizmerno ljubi svojega voditelja. Še po enem letu, ko je prišel radi Cernove iz segedinske triletnje ječe leta. 1911, sem slišal ob vsaki priliki iz vseh vrst ljudi, kako ga je narod sprejel v svobodo. Dasiravno je oblast prepovedala zbiranje, vendar se je vračal kakor kralj, spremljan od desetstosečev ob vsej poti v Ružomberk. Ljudstvo, ki ni doseglo njegove roke ali roba suknje, je poljubovalo zemljo, koder je hodil. Cernova pa — kjer je bilo toliko človeških žrtv, in radi katere je bil župnik Hlinka v ječi, je postala velika narodna božja pot. Po črnovski tragediji se je pa ubogi, od Madžarov tako teptani narod še bolj začel oklepiti svojega mučenika in zavedati se svojih pravic.

Zupnik Hlinka je poznal tudi Slovence. V mestu Ružomberku se nahajata tudi dve papirni tovarni, kjer je bilo poleg Slovakov, Madžarov in Romunov zaposlenih tudi do 20 Slovencev z družinami, skupaj kakih 50 oseb. Zupnik Hlinka je bil vsem tem oče, misijonar in zagovornik za njih delavske pravice.

Se prav posebno smo mu bili mi »Slovinci« pri srcu. Večkrat me je povabil v župnijsko pisarno, da se informira o našem delu, o verskem življenju itd.

Zanimal se je tudi za slovenski narod, za naše može, za dr. Kreka, ki ga je poznal, za našo Mo-

43 vojnih napovedi od 28. julija 1914 do 1918

Bolgarija 90.000 mrtvih in 200.000 ranjenih, Turčija 300.000 mrtvih in 600.000 ranjenih, Portugalska 3 tisoč mrtvih in 7 tisoč ranjenih, Srbija 120 tisoč mrtvih in 160 tisoč ranjenih, Crna gora 5000 mrtvih, 10 tisoč ranjenih, Grčija 4 tisoč mrtvih in 10 tisoč ranjenih, Japonska 1000 mrtvih in 1000 ranjenih. Skupno je torej svetovna vojna zahtevala 8.732.000 mrtvih in 20.815.000 ranjenih. Nekateri številke pa so pomanjkljive, zlasti za Rusijo, ki je v svetovni vojni zgubila vsaj 1 milijon več, za Avstro-Ogrsko, ki je razpadla in je statistika težavna, za Srbijo,

Graf Berchtold, avstro-ogrski zunanji minister, ki je poslal vojno napoved Srbiji

ki je izgubila gotovo več vojakov, ter za Turčijo. V te številke pa niso vštete žrtve raznih državljanskih vojn, zlasti v Rusiji, niso vštete številke poznejših vojn, kakor med Rusijo in Poljsko, in niso tudi vštete številke o izgubah civilnega prebivalstva, ki je zaradi raznih epidemij, lakote in tudi zaradi raznih vojaških operacij zelo pogosto umiralo. Ogromen primanjkljaj je svetovna vojna prizadejala človeštvu zaradi stranskega izpada rojstev. To pa so samo izgube, ki jih je človeštvo utrpelo na življenjih.

Gmota škoda, ki jo je svetovna vojna prizadejala na uničenih pokrajinah, na izgubljenem blagu, na municiji, na padcu produkcije, na bojnih ladjah pa gre v astronomske številke. Nekateri jo cenijo na bilijon zlatih frankov, to je 1000 milijard, znesek, s katerim bi se dalo z lahkoto ozdraviti vsaj 10 takšnih kriz, kakor je sedanja. Ogromne so tudi gospodarske in socialne posledice vojne, ki jih čutimo bridko še sedaj.

horjevo družbo, za rajfzovke, za Orla itd. Ustanovljena knjižna družba v Bratislavi je zelo podobna naši Mohorjevi. — Svetoval nam je, da si Slovenci ustanovimo svoje lastno društvo, katerega nam pa oblast ni dovolila. Saj je v nas videla — radi spoznanja s Hlinkom in ko smo na nekem izletu zapeli mogočno »Hej Slovanci« — velike in nevarne panslaviste. Zato je bila ne samo vlada, ampak tudi mestna občina Hlinki in nam zelo nasprotna.

Vsako nedeljo pa je bila natrpana župna cerkev vernega slovaškega ljudstva v slikovitih narodnih nošah. — Mimogrede povedano, se je narod po vseh oblačil v narodne noše. — Tudi Slovenci smo radi zahajali v cerkev k njegovim krasnim in razumljivim pridigam. Tudi evangeličani so videli v Hlinki svojega narodnega voditelja. Saj verskih bojev tedaj ni bilo. Tudi v dobroti in bil neprekošljiv. Velika ciganska ulica v Ružomberku je živela od njegovih dobrot in zato ni bilo čuda, da so bili večina katoličani. Bil je reven, vse, kar je imel, je razdal. V tem smislu je narod žložil več priprošnih pesmic. — Večkrat so svetovni časopisi pisali — med tem enkrat tudi »Slovenec«, da je Hlinka ponovno zaprt, pa me je prosil, naj Slovincem sporočim, da je na svobodi čil in zdrav, kar je »Slovenec« rad popravil in kar sem Hlinki pokazal.

Ako se je kdo Slovencev izselil iz Madžarske v drugo državo, mu je Hlinka svetoval, pomagal, pisal tudi po vojni in med vojno je nam pomagal z dokumenti od oblasti ali župnega urada.

Tako smo Slovenci imeli v župniku Hlinki svojega misijonarja, ki je nas in naše težnje razumel. Zato je razumljivo, da je slovaški narod ob njegovi 70letnici tako veličastno pokazal, kako ljubi svojega reš pravega ljudskega voditelja.

Fr. Kukovica.

Kamniški letoviščarji pri nadškoju dr. Jegliču

Kamnik, 27. julija.

Kamnik je z letošnjo tujsko sezono lahko prav zadovoljen. V našem kraju se mudi nenavadno veliko število tujcev, ki stanujejo po restavracijah in po zasebnih stanovanjih. Mestna godba prireja promenadne koncerte, Tujsko prometno društvo pa skrbi za izlete v razne kraje, tako da se naši letoviščarji lahko seznanijo z vsemi lepotami naše domovine. Agalni predsednik Tujsko-prometnega društva g. Alfonz Skala je organiziral že več avtobusnih izletov na Bled, na Brezje, v Logarsko dolino itd., v četrtek popoldne pa je poln avtobus kamniških izletnikov krenil skozi romantično dolino Črne in čez Črničev v Gornji grad.

Popoldanskega avtobusnega izleta so se udeležili samo naši letoviščarji iz Belgrada, Zagreba in Dalmacije. Občina v Gornjem gradu je dala izletnikom na razpolago vodnika, ki jim je razkazal vse posebnosti in zanimivosti kraja, nato pa so si ogledali cerkev in nadškofijski dvorec. G. nadškof dr. Jeglič jih je nadvse ljubezno sprejel in jih sam vodil po dvorec. Razkazal jim je vse zanimivosti in jih seznanil z zgodovino kraja ter ostal dolgo časa z izletniki v prijetnem pomenku. Dal se je tudi slikati z njimi in jim je ob slovesu podelil svoj nadpastirski blagoslov. Kamniški letoviščarji so bili z izletom v Gornji grad zelo zadovoljni in so vsi navdušeni izjavljali, da bo obisk pri g. nadškofu ostal med najprijetnejšimi vtisi njihovega bivanja v Kamniku.

Naše Tujsko-prometno društvo je za bližnjo bodočnost organiziralo še več izletov.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženosti živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

† Elrem Majcen

Celje, 27. julija.

Danes je po dolgem in mučnem trpljenju, večkrat previden s sv. zakdamenti, vdano umrl p. Elrem Majcen, bivši katehet na celjski oke liški šoli.

Pater Elrem se je rodil 20. januarja 1866 kot sin lončarja in posestnika na Prihovi pri Konjicah. Po dovršeni ljudski šoli v rojstnem kraju je obiskoval gimnazijo v Celju, nato pa dne 29. septembra 1887 vstopil v kapucinski red in sicer v samostan v Schwambergu, kjer je opravljal noviciat. Bogoslovne študije je dovršil v Gorici, slovesne obljube je napravil 4. oktobra 1891 in bil nato 28. oktobra istega leta posvečen za duhovnika. Nato je živel večinoma v nemških samostanih in bil večji del povsod katehet na ljudskih šolah. Ze l. 1904 je prišel v Krško, kjer je pa ostal dve leti in se zopet preselil med Nemce v Wolfsburg. Po vojski je takoj prišel v Celje, kjer je bil ves čas do konca šolskega leta 1932 katehet na okoliški ljudski deški šoli, ko je zaradi bolezni moral zapustiti šolo, nakar je živel zadnji dve leti v miru v celjskem kapucinskem samostanu.

P. Elrem je bil vzor kateheta. Zanimal se je za vsakega svojega učenca še potem, ko je zapustil šolo. Bil je vedno točen in vester in bil v tem oziru vsemu učitelstvu najboljši zgled. Kot redovnik in duhovnik je točno in vestno izpolnjeval, dokler je bil zdrav, svoje dolžnosti, zato ga bo samostanska družina težko pogrešala.

Dobrega vzgojitelja, najboljšega prijatelja mladine, vzor redovnika in duhovnika, ki je vse svoje življenje posvetil Bogu in mladini, je Bog končno rešil hudega trpljenja. Naj mu Vsemogočni bogoto poplača vsa njegova dobra dela in da uživa večno plačilo, vsi pa, ki so bili deležni sadov njegove vzgoje, ga bodo ohranili v najlepšem spominu.

Na zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo, dne 29. t. m. ob 4 popoldne iz kapucinske cerkve na okoliško pokopališče.

Dvesto let topolovške cerkve

Ena izmed najbolj slikovitih vasi v Zasavju je ponosni Boštanj ob Savi. Pičlo uro hoda od tam je priljubljena božja pot na Topolovec. Letos poteka 200 let, odkar so sezidali tam cerkev v čast Materi božji, o čemer priča v cerkvi vzidana plošča, ki ima vklesan poleg dvojnega grba sledeči napis, ki pove, da sta postavila svetilišče: Andrej Mordax in žena Ivana, lastnika bližnje Gomile, Radeč in Boštanj.

Mordaxov ni več. Njegov prah počiva v grobnici boštanskih cerkve kakor tudi Lambergov. — Mnogo graščin je propadlo in njihove razvaline pričajo o minljivosti vsega; zemlja pa prehaja v kmečko lastnino, ki jo bo obdeloval v potu svojega obraza.

Hram božji še stoji na vrhu Topolovca in komaj kljubuje zobu časa. Lesene baročne oltarje, ki jih je l. 1905 obnovil v restavraciji domačin kipar Anton Šteflic (padel ob Soči aprila 1916), nadenja črv. Glavni oltar je posvečen M. B., levi stranski sv. Andreju, desni pa sv. Janezu Nepomuku. Poleg tega je še majhen oltarček posvečen zaščitnici kmečkega stanu sv. Valpurgi, katere slika je mnogo boljša od omenjenih oltarnih in bi ji bilo posvetiti vso pazljivost, da se mogoče dožene avtor.

Vojna je pobrala vse zvonove, zato so se pa farani tako hitro pobrigali za nove, da so dobili prvi zvon, ki je bil vlit po vojni v strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani.

Ob mali maši je žegnane na Topolovec in včasih so se zgrinjale silne množice pobožnega ljudstva okoli topolovške cerkve, v kateri se je opravljal služba božja z vso slovesnostjo.

Zadna leta nekoliko pojema vneza za topolovsko božjo pot. Treba je pa le nekaj storiti, da se bo obhajala letošnja dvestoletnica z vso slovesnostjo, za kar naj bi se izvolil poseben odbor.

Mali šmaren bo kmalu tu in zato naj bi se začelo s pripravi takoj.

Slovanski gostje na Bledu

Bled, 25. julija.

Prelepi biser slovenske zemlje je z lepo uspelo manifestacijo jugoslovansko-českoslovaškega prijateljstva znova pokazal, da mu ni prav nič do žalostnega slovesa, ki mu ga je ustvarilo nerazumljivo nemškutarjenje nekaterih domačinov in slovaških gostov, zlasti pa hotelskih uslužbencev. Saj mora vsakega iskrenega domoljuba v srce zaželeli, če sliši n. pr. v kavarni »Toplice« samozavestnega gospoda (Slovenca), napovedovati razne zabave publik, med katero je večina Slovanov in Madžarov, le v srbohrvaškem (pa le deloma!) in v nemškem jeziku, dasi slednji prav tako dobro razumejo slovenščino in francoščino. Morete si pa predstavljati, da tako nemškutarjenje ne žali le Slovence, ampak tudi bratske Slovence, ki so si morda izbrali Bled za svoje letovišče ne le radi njegovih naravnih krasot, ampak tudi zato, da spoznajo vsaj nekoliko slov. košček zemlje. Tako mi je že več Čehoslovakov omenilo, da je postal Bled pri njih prav priljubljeno letovišče in bi ga še z večjim veseljem v večjem številu obiskovali, ako bi nudil zanje malo več tople slovske gostoljubnosti.

V torek je kolona avtomobilov potegnila lepo številno družbo slovaških gostov z Bleda na Mrzli studenec, kjer jim je Jugoslovansko-českoslovaška liga z Bleda, pod osebnim vodstvom svojega poštvovalnega in nemurnega predsednika g. dr. Janežiča in njegove ljubezne soproge, ki vodi sicer tajniške posle lige, priredila piknik. Vodja blejske šumske uprave g. inž. Rus je poskrbel za prijetno zgradbo med visokimi smrekami, kjer so bila udeležencem na razpolago vsakovrstna okrepčila. Gostje so bili že ob prihodu prijetno presenečeni, ko so k njim pristopile dame in gospodje v slovenskih narodnih nošah ter pripole vsakomur na prsi šopek planinskih cvetk. Poleg skrbne postrežbe je mnogo dvignilo razpoloženje petje vrlih gorenjskih fantov. Le prekmalu je napočil čas odhoda, ki ga je še pospešil nastopilji veter z dežjem. Izletniki, med katerimi so bili mnogi odlični gostje, kakor pooblaščen minister in poslanik ČSR v Belgradu g. Wellner, predsednik Slovenskega instituta v Pragi g. dr. Murko, českoslovaška konzula iz Sarajeva in Trsta g. dr. Pospisil in dr. Krbec, g. dr. Weber, sekijski šef pisarne prezidenta Masaryka in še mnogi drugi odličniki iz različnih slovaških držav, so se razšli s prijetno zavestjo, da so prebili nekaj kratkih uric svojih med svojimi in z željo, da jim agilna Jugoslovansko-českoslovaška liga priredi še kakšen sličen rendezvous slovaških gostov z Bleda.

Nikola Pašić, zunanji minister kraljevine Srbije

Sporazum z delavstvom Westnove tovarne

Celje, 26. julija.

Danes so se nadaljevala pogajanja v Westnovi tovarni, katerih so se udeležili za delavstvo zastopnik Delavske zbornice g. Golmajer, za Borzo dela g. Vončina, za strokovno organizacijo SMRJ g. Leskovec. Poleg teh so zastopali delavstvo tudi obratni zaupniki.

Dogovor, ki je bil nocoj predložen zboru delavstva, obsega sporazum, veljaven do 30. novembra, po katerem pristaja vodstvo tovarne:

Delavci bodo zaposleni tedensko vsaj 32 ur. Izplačilo dobe za označeni čas tudi, če bi tovarna ne obratovala določenih ur. Medle onih delavcev, ki so dosedaj zaslužili od Din 2.10 do 2.80 in ki so v podjetju več ko šest mesecev, se povišajo za uro na Din 3. Pri tem povišanju pride v poštev okoli 350 delavcev in delavk. Začetnikom do 6 mesecev službe se določi minimalna mezdna Din 2.75. Nosačem posode se povišajo plače za 10%. Pečarjem se izplača enkratna premija v znesku Din 100.

Ta dogovor je bil, kakor rečeno, predložen zborovanju delavcev, ki se je vršilo ob »gromni udeležbi ob 6 zvečer na Zelencem travniku. Zaupniki so razložili potek pogajanj ter opisali položaj, v katerem so sklepali ta dogovor. Na koncu je predsednik zborovanja odredil glasovanje, ali naj se ta dogovor podpiše, za kar so glasovali vsi navzoči. S tem je zaenkrat to pereče vprašanje rešeno do 30. novembra,

nakar bo treba ta težki problem zopet reševati.

Delavstvu Westnove tovarne je treba priznati veliko potrpežljivost in discipliniranost in tudi veliko razumevanje za »zave«, ki jih je treba prebroditi, predno se takole vprašanje vsaj napol zadovoljivo reši. Delavstvo »rdno upa, da bo pri naslednjem srečanju z g. Westnom končno reguliralo svoje delovno razmerje in utrdilo svoje plače v definitivni kolektivni pogodbi.

Kolektivna pogodba je sicer za marsikatero tovarno strašilo, a je neizbežno potrebna za sleherni red in disciplino v tovarni. Najbolj bi morala razumeti to trgovce in industrije, ki vsak dan take pogodbe podpisujeta. Če velja to načelo v trgovini in industriji, kjer se kupčuje z mrtvim blagom, kako naj pa delavec ne pride do poštene kolektivne pogodbe, ko prodaja svojo živo delovno silo, edini vir njegovega zaslužka in eksistence. Upamo, da tudi ta stremiljenja delavstva ne bodo zadržala ob nerazumevanje. Tovarna Westn se je v svojem delavnem procesu do samega viška modernizirala, zato mora njeno vodstvo tudi to vprašanje delovne sile rešiti na moderen in širokopotezen način. Delavci ne zahtevajo nič nemogočega, materialno pošteno eksistenco, moralno pa ono priznanje, ki gre delu, ki je podlaga in ognjišče sleherne kulture in civilizacije.

Ljubljana se je poslovila od gen. Maistra

Ljubljana, 27. julija.

Široke množice Ljubljančanov se danes pokazale, da vedo ceniti vse velike zasluge in trajni pomen pokojnega generala Rudolfa Maistra za slovenstvo in za jugoslovansko državo. Čeprav je Ljubljana pozno zvedela za uro, kdaj pride v mesto avto mariborskega mestnega pogrebnege zavoda s krsto pokojnika, se je vendar zbrala pred urušlinsko cerkvijo večstošlavlja množica, da se pokloni pokojniku. Tudi po drugih ljubljanskih cestah in ulicah, koder je vozil avto s krsto, je stal mestoma gost špalir prebivalstva.

Domaćini na Uncu, ki so si šli pred dnevi še v veliko čast, da imajo za soprebivalca največjega slovenskega junaka, so se primerno oddaljili njegovemu spominu. Nanesli so na krsto polno cvetja in rož, v znamenje hvalečnosti za vse zasluge, ki jih je general Maister napravil slovenstvu, posebej pa še kot razumljivemu predsedniku obmejnim občinam. Te rože so bile resničen dokaz vdanosti in ljubezni našega kmetijskega notranjkega prebivalstva. Ob uri pogreba so gasilci dvignili krsto ter jo na ramah in ob spremstvu častne straže prenesli do gasilskega doma, kjer je čakal mariborski pogrebni avtomobil. Po vseh vaseh in krajih, koder so vozili truplo pokojnega junaka, je prebivalstvo kazalo čast pokojniku. V Planini je truplo blagoslovil tamkajšnji župnik, pri teh svečanostih pa so bili prisotni zastopniki krajevnih oblasti in domačih društev. Enaka žalna slovesnost je bila tudi v Logatcu.

Pred urušlinsko cerkvijo v Ljubljani je vprilo ogromne množice pričakoval mrtvaški voz škof dr. Gregorij Rožman ob asistenci. V častnem številu so se zbrali ljubljanski pevci. Čeprav malo pozno pozvani, so vendar prihiteli vsi, ki so le mogli, tako da se je storil izborni pevski zbor, ki ga je vodil g. Zorko Prelovec.

Med splošno pozornostjo je malo pred 5 popoldne privozil mrtvaški avto, za njim pa avto z žalnočo soprogo in obema sinovoma. Škof dr. Gregorij Rožman je z mitro na glavi opravil posmrtno molitve. Prešpejivo je bilo čuti molitve: »Odreši o Gospod svojega služabnika Rudolfa!«

Za tem so pevci zapeli glinjivo žalostinko »Ušliš nas, o Gospode«. Nato pa je zastopnik mestne občine in g. župana dr. O. Fetič izpregovoril v menu Ljubljane naslednje besede:

»General Maister! Na potu k večnemu počitku si se ustavil tu med nami v beli Ljubljani. Zdi se, kot da hoče tvoje, telesnih spon sproščeno oko vreči še enkrat pogled na vse predele tvoje ožje domovine, ki si jo s tako žarko ljubeznijo ljubil in za katero si toliko žrtvoval. Zadnje dneve svojega slave in časti polnega življenja si prebil ob naši zapadni meji, ki je tvoje vneto prizadevanje ob razmejitvi po svetovni vojni žal ni moglo prestaviti tja, kjer so meje našega rodu. Skozi belo Ljubljano prihajaš, skozi prestolico Slovenije, ki si v njej preživel toliko veselih in bridkih ur, kot dijak, kot častnik in slovenski poet, skozi Ljubljano, kjer so se ti kot pesniku Joanovno izlili iz duše najlepši pesniški biseri. Ozrl se boš na svojem poslednjem notu proti Kamniku, kjer ti je tekla zibelka, proti

Kranju, ožarjenemu od zapadajočega sonca, se ozi-
raš, kjer si preživel svoja detinska in prva gimna-
zijska leta. Potoval boš skozi Črni graben mimo
rojstne hiše svojega stanovskega in pesniškega to-
variša in sotrpina Masla-Podlimbarskega. Skozi Ce-
lje pojde tvoja pot, kjer si služboval kot vojak, iz-
koristajoč v službi domovine in naroda sleherni tre-
nutek, da bodiš v utrjuje mladino v narodnem
navdušenju — dokler se sledečji ne ustaviš v Ma-
riboru, da najdeš svoj večni počitek ob onemu mej-
niku, ki ga je edinega od mejnikov štirih mogla
tvoja odločnost in junaška požrtvovalnost rešiti in
ohraniti naši domovini.

Rudolf Maister! Z globoko tugo v srcu se zbi-
ramo Ljubljancem ob tvoji krsti, klanjajoč se tvo-
jemu velikemu duhu in hvalečijo za tvojo zadnji po-
set. Ko smo ti pred štirimi meseci čestitali k tvoji
šestdesetletnici, pač nismo mislili, da se bomo tako
kmalu za vedno poslovili od tebe. Ti vzor idealista
in narodnega borca, a pri tem nežnega in plemen-
itega človeka! Tvoja jasna podoba nam ostane
trajno v spominu, svetel zgled našim potomcem,
kako je treba sveto služiti sveti domovini. Poslav-
ljamo se od tebe, ti slovenski pesnik in jugoslov-
anski borec, od tebe, ki si v gigantskem boju z na-
močnimi silami rešil našo severno mejo pred tuje-
vim pohleptom.

Polagajoč imenom mestne občine ljubljanske
ta venec na tvojo krsto, gledamo za teboj z globoko
hvalečnostjo. Naj ti bo lahka zemlja domača, ki si jo
otel in ohranil Slovence in ljubljani domovini
Jugoslaviji!

Mestna občina je poklonila pokojniku krasen
venec v državnih in mestnih barvah z napisom:
»Velikemu borcu — mestna občina ljubljanska.«
Lep šopek je daroval polkovnik Andrejka, lep ve-
nec so poklonili tudi bojovniki.

Po govoru dr. Fetiča so pevci zopet glinjivo
zapeli žalostinko »Blagor mu«, škof dr. Rožman pa
je blagoslovil truplo. Med klici »Slava generalu
Maistru« se je mrtvaški voz oddaljeval iz središča
Ljubljane in nadaljeval pot proti Mariboru.

Pri žalni slovesnosti pred urušlinsko cerkvijo
je bilo navzočih več višjih predstavnikov oblasti,
tako pomočnik g. bana dr. Pirkmajer, divizijski po-
veljnik general Cukavac, zastopnika mestne občine
dr. Fetič in direktor Jančiga, policijski ravnatelj
Kerševan in inspektor dr. Guštin, zastopniki Ma-
istrovih borec, to je soudeležencev mariborskih in
koroških bojev, zastopniki koroških Slovencev, med
temi senator dr. Rožič, zastopnik Ciril-Metodove
družbe inž. Mačkovec, zastopnik rezervnih čast-
nikov Pogačnik, ki je zastopal tudi Jadransko
stražo, dalje Loriger in Turel, zastopnika bojovnikov
Rozina in Andrejka. Žalne svečanosti so se udele-
žili tudi skoraj vsi zastopniki tujih držav v Ljub-
ljani.

Kakor ni čas dopuščal, da bi bila organizirana
večja žalna svečanost pri slovesu našega generala
od Ljubljane, katere dva je vezala tako ozka in
pristrana ljubezen, vendar je naše mestno prebival-
stvo, kakor tudi podeželsko pokrajino, kako globoko
ga je ganila smrt od vseh spoštovanega in ljub-
ljenejskega slovenskega narodnega junaka generala
Rudolfa Maistra. Generalu Maistru slava!

kati, da se odpro trgovine, in marsikak izletnik
amater se bo lahko še v zadnjem trenutku za-
ložil za izlet s potrebnim filmom.

○ **Pojasnilo radijske postaje.** Z ozirom
na naš članek v št. 167. od 26. julija »Kako
so v Ljubljani zvedeli za punte nas prosil
ljubljanska radijska postaja, da je v ome-
njenih opoldanskih urah oddajala samo eno
reklamo, namreč propagando za otok Hvar.
Drugače je program radijske postaje se-
stavljel kolikor je mogoče neodvisno od re-
klamnih naznanil.

○ **Največja izbira moških sportsrajc:** golf-
maje, spodnje hlače, po nizkih cenah. Goričar,
Sv. Petra cesta 29.

Vlomilca v trafiko obsojena

Oba že desetkrat zaradi vlomov in drugih
deliktov kaznovana: Jože Centa iz Želimlja,
star 24 let, in Robert Koželj, 39 let, iz kam-
niške okolice, sta bila pred malim kazenskim
senatom obtožena vlomov v trafiko na Kreko-
vem trgu. V trafiko je bilo ponoči od 12. na 13.
junija letos vlomljeno. Vlom je trafikantinja
opazila se le zjutraj 13. junija ob 7 in ugotov-
ila, da ji je bilo pokradeno 4 Din gotovine in
za 700 Din blaga.

Prvi obtoženec je vlom tajil in navajal
prav nenavaden alibi. Orožnikom na Ježici je
najprej povedal, da je denar, ki so ga se pri
njem našli, okoli 1192 Din, prisluzil na vele-
sejmu in z drugim delom. V preiskavi in danes
pa je navajal: »Denar je še od vlomov in hor-
julske Konsumno društvo, ko sem l. 1931. od
tam odnesel mnogo manufakturnega blaga. Te-
ga sem prodal v Kranju za 6000 Din. Denar
sem zakopal na Ljubljanskem polju. Dal sem
ga v steklenico. Zaradi tega vlom sem bil ob-
sojen na 3 in pol leta robije. Iz mariborske
kaznilnice sem prišel 31. marca letos.« Centa
je nato navajal, kako je počasi dvigal iz za-
klada na polju manjši zneske in naposled je
imel še 1192 Din. Te je spravil pod Turkov ko-
zolec, kjer jih je dvignil 13. junija.

Drugi obtoženec Robert Koželj je zatrje-
val, da ni imel nobenega večjega denarja. Kar
je imel, je prejšnji dan priberal.

Zaslišane so bile mnoge priče o raznih in-
dicijah in okoliščinah. Glavna obremenjena priča
je bil bosanski delavec Vejgović Husein, ki je
v vseh podrobnostih opisal, kako sta zjutraj
13. junija prišla oba obtožena k Bosancem v
barako pri Tomačevem. Dala sta za brinovce.
Od Kovača je prinesel kar celo zelenko. Koželj
mu je začel praviti, kako lahko zasluži denar.
Rekel mu je: »Poglej! Jaz ne delam, imam
vendar denar.« Kazal mu je celo grgišče kov-
ance in drobiža. »Kako to?«, ga je priča vprašal.
»Ponoči ga dobim, podnevi ponucam. Vse polno
posla imam.« Koželj mu je priznal, da je denar
dobil v trafiki pred Mestnim domom. Zatrjeval
mu je: »Ne smeš povedati. V trafiko je bil
vlom.«

Oba obtožena so pozneje orožniki našli v
travi speča. Bila sta pijana in vsa pavaljana.
Obtožena sta pri konfrontaciji vztrajala pri
svojih trditvah, prav tako priča.

Po kratkem posvetoivanju je mali senat
pod predsedstvom s. o. s. g. Frana Kovača ob-
sodil: Jožeta Centa na 3 in pol leta robije, a
Robertu Koželja na 2 in pol leta robije. Centa
sodbe ni sprejel in je prijavil revizijo.

Maribor ob krsti generala Rud. Maistra

Maribor, 27. julija.

V Mariboru vihralo črne zastave. Mesto
si je nadelo žalno obleko, ko je včeraj po-
poldne prispela iz Uncu pri Rakeku kratka
brzovarna vest: General Rudolf Maister
mrtev. V sreih mariborskega prebivalstva je
zavladala velika bolest. Maribor je izgubil
svojega junaka, svojega generala, rešitelja
in vodjo iz najtežjih dni. Izgubil je prvega
svojega slovenskega častnega občana in
enega najodličnejših svojih meščanov. Ma-
ribor in general Maister — bilo je to dvoje
neločljivih imen. Ni bil pokojnik za Maribor
samo osvoboditelj in junaški branilec, ves
čas svojega povojnega življenja je bil tudi
ena centralnih osebnosti obdravske pre-
stolice.

Po vpokojitvi se je v Mariboru stalno
naselil. Stanoval je v vogalni hiši v svoji
— Maistrovi — ulici, ki so mu jo imenovali
v počastitev. Tu, v prvem nadstropju svoje
hiše, je preživel zadnja leta svojega življenja
med svojimi knjigami. Njegova knjižnica
je znamenita in sloveča, gotovo je najlepša
in najbogatejša zasebna knjižnica v Slove-
niji. Dasi mu je vzela bolezen možnost svob-
odnega kretanja, se pred življenjem ni za-
piral. Prihajalo je k njemu samo, vedno
aktualno in važno. Odlični slovenski možje
so mu bili v gosteh, prišli so se k njemu
posvetovati in poslušati njegovo sodbo. Živo
ga je zanimalo zlasti narodnostno vprašanje
njegovega Maribora. Prizadeval si je, da bi
postal Maribor tudi na znotraj ves sloven-
ski. In tako ga vidimo na čelu Narodne od-
brane in drugih narodnih društev. Postal je
representant tiste velike narodne misli, ki je
tradicionalna na Štajerskem. Eno najzadnjih
njegovih del je bilo, da se je posvetil siste-
matičnemu zbiranju statistike o nemškem
šolstvu in je skupaj z drugimi člani Na-
rodne Odbrane v tem oziru predložil na me-
rodajna mesta obsežno in dobro utemeljeno
spomenico. Do zadnjega je poleg vodstva na-
rodno-obrambnega dela posvečal svoje sile
znanstvenemu delu. Koliko noči je prečul v
svoji knjižnici ob zbiranju materiala za
svoje monumentalno zasnovano zgodovinsko
delo!

Njegov dom je bil gostoljubno odprt
vsem, ki so z njim sodelovali, njegovo srce
in roke vsem, ki so potrebovali pomoči. Z
vso skrbnostjo in ljubeznijo mu je vodila
dom vzorna njegova življenjska družica go-
spa Marija, ki je pokazala vse razumevanje
in požrtvovalnost za njegovo delo ter mu
dopolnjevala življenje z žrtvijo nežno-žen-
skega altruizma. Prevzemala je na svoja ra-
mena zlasti zadnja leta težka bremena re-
prezentativnega in podrobnega organizaci-
j.

Someščani!

Včeraj je umrl na letovanju na Uncu pri
Rakeku častni mešan mariborske občine go-
spod general Rudolf Maister. Mestna občina bo
nam ljubega in dragega pokojnega gospoda
general, s čigar imenom je najožje povezana
zgodovina jugoslovanskega Maribora, položila
k večnemu počitku jutri na mestnem pokopali-
šču na Pobrežju. Mestna občina položi jutri
dopolodne ob 9 blagopokojnega svojega častne-
ga meščana na katafalk v magistratnem vesti-
bilu, odkoder se bo vršil pogreb ob 16 popol-
dne. Mestna občina bo izobesila na svojih po-
slopih žalne zastave in državne zastave s flo-
rom. Vabim someščane, da sledijo zgledu mest-
ne občine in da izkažejo poslednjo čast za
Maribor zaslužnemu možu.

Maribor, dne 27. julija 1934.

Mestni načelnik: dr. Lipold s. r.

★

□ **Premestitev trga.** Radi pogrebnih sveča-
nosti za generalom Maistrom se današnji trg
premešča deloma na novi del Glav. trga, deloma
na Koroško cesto in Vodnikov trg.

□ **Desetletnica mature** bodo proslavili uč-
telji-maturanti iz leta 1924 dne 14. avgusta ob
20 v Nabavljalni zadrugi na Rotovškem trgu.

□ **Nove delavske moči** sprejema tukajšnja
železniška delavnica, pa zaenkrat samo iz Su-
botice. Zadnje dni je prispelo v Maribor zopet
18 rokodelcev iz delavnice v Subotici, ki so
razmešeni v razne oddelke mariborske delav-
nice. Dobivajo pa v Mariboru isto plačo kot
v Subotici; je nekaj višja, kot mezda domačih
delavcev.

□ **Jutri koncert v parku.** Med 11 in 12 igra
vojaška godba.

□ **Barake v Zgor. Radvanju.** Občina Stu-
denci razglša: V zadnjem času so si številni
priseljenci od blizu in daleč nabavili v Zg. Ra-
dvanju tik pod Pohorjem stavbišča (večinoma
na obroke). Misleč, da se sme v tem nekaj
godzmen okoliščin prosto graditi, so si postavili
brez vsakega gradbenega dovoljenja in brez
načrtov ilovnate hišice in lesene barake. Ker
pa spada ta kompleks še v predmestno občino
Studenci, kjer veljajo poostreni gradbeni in re-
gulaijski predpisi, se bodo morali omenjeni
hišni posestniki zagovarjati pred oblastjo. Ob-
činska uprava opozarja vse one, ki si namera-
vajo postaviti na studenskem, oziroma na rad-
vanjskem teritoriju kakršnekolik stalne ali za-
silne stavbe, da se predhodno seznajajo z gra-
dbenimi predpisi v občinskem uradu. V izogib
kazni se morajo prijaviti tudi vse gradbene
izpremembe, če ne odgovarjajo prvotnim na-
črtom.

□ **Tata zaklenila v klet.** Včeraj je našla
soproga viš. sodnega svetnika Tombaka v svoji
vili v kleti neznanega moškega, ki se je oči-
vidno tam skril in prežal na ugodno priliko, da
bi izvršil ponoči v stanovanju rokovanjski
ogled. Nagloma je zaloputnila vrata ter jih za-
klenila. Nepoklicani obiskovalec se je na ta
način sam ujel v past. Policija ga je izročila
sodišču.

□ **Nočno lekarniško službo** vrši v prihod-
njem tednu od 28. julija do 4. avgusta lekarna
Albance »Pri sv. Antonu« na Frankopanski
cesti.

□ **Na ribjem trgu** so se dobile včeraj sar-
delice po 14 Din, ciple, cevoli in jegulje po
24 Din, dentali in borboni po 32 Din za kg.

□ **Brezobziren motociklist.** Na Tržaški ce-
sti je povozil nepoznan motociklist našega na-

skega dela in mu tako omogočila, da se je ves
posvetil svojemu glavnemu cilju: narodu.

Maribor svojega osvoboditelja ne bo po-
zabil. V življenju ga je počastil, ko mu je
posvetil eno svojih najlepših ulic, ter ga z
odlokom občinskega sveta z dne 11. maja
1933. imenoval za svojega častnega občana.
Klanjale se bo spominu heroja, ki bo počival
po trudopolni življenjski poti trajno v zem-
lji, ki jo je osvobodil izpod tujčevega jarma.

★

Kakor smo že poročali, bo pogreb gene-
rala Rudolfa Maistra danes popoldne ob 4.
Truplo je pripeljal mestni avtofurgon si-
noči z Rakeka. Mestno občino je zastopal
magistratni ravnatelj svetnik Rodošek. Si-
noči so prispeli z Uncu v Maribor tudi po-
kojnikovi svoji. Ponoči je bila krsta z
ostanki pokojnika položena na mrtvaškem
odru v kapeli mestnega pokopališča na Po-
brežju. Častno stražo so tvorili okrog krste
Maistrovi borec in člani NO. Tekom noči so
pripravili tudi vežo mestnega magistrata,
kjer so postavili katafalk. Vso vežo so obli-
s črtno, v ozadju razdelili s črnimi zave-
sami ter jo napolnili z zelenjem in cvetjem.
Na katafalk položeno danes dopoldne ob 9 bro-
nasti sarkofag s truplom pokojnega. Na kr-
sti se nahaja stekleno okence, skozi katero
se vidi pokojnikov obraz. Ob katafalku bodo
stražili do pogreba Maistrovi borec in člani
ostalih narodnih organizacij. Pogrebne sve-
čanosti bo vodil knezoškof dr. Ivan Tomažič.
Pogreb bo vojaški s sledečim sporedom. Na
čelu spreveda križ, nato godba ter narodna
družstva in korporacije. Nato vojaška godba,
častna četa, dva častnika s pokojnikovimi
odlikovanji, Maistrovi borec, duhovščina,
krsta na topovski lafeti, obdana ob častne
straže, za krsto svoji, kraljev odposlanec,
predstavniki civilnih oblasti z mariborskim
občinskim svetom, častniški zbor, morebitna
godba, mešanstvo in zaključek zopet voja-
ška četa. Krsta bo položena v grobnico ob
vzhodnem pokopališkem zidu.

★

»Panonija«, klub mariborskih katoliških
akademikov poziva vse svoje člane, da se
udeležijo pogreba pok. generala Maistra v
soboto ob 16. Zbirališče ob pol 16. pred »Slo-
venčev« podružnico na Koroški c. 1.

»Zveza Maistrovih borec.« Zbirališče čla-
nov z znaki ob 14 v Narodnem domu. Za vse
obvezno.

»Mornarska sekcija« Jadranske straže v
Mariboru poziva svoje člane, da se udeležijo
pogreba generala Rudolfa Maistra v soboto
ob 16 izpred mestnega magistrata. Letna uni-
forma, ostali s čepicami ali znaki. Zbirališče
ob 15 na novem Glavnem trgu.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob pol 9: 1. »Don Jose Mojica«, zanimiv
pustolovski film z divnimi španskimi melodijami.
Prekrasno petje Don Jose Mojice. — 2. Olga
Čehova, Gustav, Maz in Gima Fratellini v napetem
kriminalnem filmu »Trije Fratellini«.

○ **Sv. maša za turiste** je v nedeljo ob
¼ na 5 zjutraj v kapeli palače Vojnejeve za-
varovalnice.

○ **Sv. maša za t. g. Jožeta Bričja** bo
danes v soboto ob 8 zjutraj v frančiškanski
cerkvi v kapelici Matere božje.

Tujski promet v Ljubljani v I. polletju. Po
podatkih tujskoprometnega oddelka mestnega
načelstva je bil letos v I. polovici tujski pro-
met še dokaj živahen, čeprav letos ni bilo tako
velikih javnih prireditvev kakor lani. Do konca
junija je bilo letos v Ljubljani 26.598 tujcev,
lani 35.025. Prenočin je bilo letos 76.428, lani
172.288. Napram lani znaša torej upadek v tujs-
kem prometu 8.427 tujcev in 95.960 prenočin.

Prvo četrtletje izkazuje letos precejšen pri-
raste, dočim drugo znaten minus, ker je bil
lani naval tujcev k raznim prireditvam v ju-
niju velikanski. V I. četrtletju je bilo letos
8994 tujcev, lani 8859, prenočina letos 35.725,
lani 22.525. V II. četrtletju pa letos 17.604 tuj-
cev, lani 35.025, prenočin pa 40.703, lani
149.856. Ljubljana je, če računamo, da je vsak
tujec pustil le 100 Din, dobila letos v I. polletju
7.624.800 Din. Verjetno je, da je došel
tujski promet do 10 milijonov.

○ **Radi smrtne poškodbe graditelja gosp.**
Jožeta Bričja je uvedlo drž. tožilstvo poizve-
lje, če je bil kanal, čigar popravo je vodil ci-
vilni stavebenik, čez noč po predpisih zavarov-
an in kdo odgovarja za tragično smrt g. Jo-
žeta Bričja. — O uspehu teh sodnih poizvedb
bomo še poročali.

○ **Tujsko-prometni svet za Ljubljano** pri-
redi danes v soboto, dne 28. julija t. l. ob
20 zvečer na Borštnikovem trgu promenadni
koncert. Spored bo izvajala godba Vič-
Glinice.

○ **Izložbeni aranžerji na delu.** K včerajš-
njemu članku o delu ljubljanskih izložbenih
aranžerjev naj še pohvalno omenimo tvrdko
»Nova založba« v Ljubljani, ki je na lastne
stroške poslala svojo, na zadnji tekmi izložbe-
nih aranžerjev s prvo odliko odlikovano aran-
žerko gdč. Smrečnik Almo na Dunaj, da se ude-
leži kurza, ki so ga priredili izložbeni aranžerji
meseca julija na dunajski trgovski akademiji.
Želimo požrtvovalni tvrdki kar najlepšega
uspeha.

○ **Na Rožniku** bo v nedeljo, dne 29. ju-
lija 1934 ob 9 zjutraj sv. maša za umrle člane
Olepevskega društva v Rožni dolini.

○ **Posebni avtomati za fotografske potreb-**
šine. Te dni so montirali na glavnem kolo-
dvoru in pred drogerijo Gregorič v Prešernovi
ulici avtomate, kakršnih doslej v Ljubljani še
nisimo imeli. Vsak tak avtomat izdaja namreč
zvitke filme v formatu 6x9cm, in sicer znamke
Agfa ali Perutz, po poljubni izbiri. V avtomat
je treba vreči dva kovanca po 10 Din, nakar
izda avtomat film in vrne še 3 Din drobiža.
Novi avtomati bodo služili zlasti tujcem, ki si
bodo kar na postaji lahko založili z novim fo-
tografskim materialom. Prav tako bodo tudi
domači amaterji pozdravili z veseljem prijetno
novost, saj ponoči ali zjutraj ne bo treba ča-

ročnika g. Hinka Knupleža iz Studencev. Knu-
plež se je vozil na kolesu po Tržaški cesti, ko
je pridrvel po pešpoti nepoznan vozač z motor-
nim kolesom ter podrl kolesarja na tla. Po ka-
rambolu se ni oziral na svojo žrtev ter se od-
peljal naprej. G. Knuplež je zadobil pri padcu
hude poškodbe na nogi.

Celje

○ **Sprememba posesti.** Ga. Savodnik je pro-
dala svojo staro delikatesno trgovino, prej last
Domike Zamparutti, ge. Tereziji Aichholzer, ženi
trgovca iz Dravograda.

○ **Plačilo tretjega obroka najeminskega vi-**
narja. Opozarjamo naročnike našega lista, da je za-
padel v plačilo tretji obrok najeminskega vinarja
(gostaščine). Stranke se pozivljajo, da plačajo za-
padli obrok pri mestni blagajni celjski zanesljivo
do 30. julija, ker se bodo po preteku tega roka za-
ratunale zakonite 6% zamudne obresti, plačila, ki
bodo pa izostala po preteku 6 tednov od dneva do-
spelosti, se bodo izterjala izvršilnim potom.

○ **Nad 50 oseb bo sodelovalo pri uprizoritvi**
»Sleherneka« pred župno cerkvijo sv. Danijela, ka-
tereja uprizori celjski Studio dne 11. avgusta zve-
čer. Ker je pričakovati velik obisk, se bo »Slehe-
rnik« trikrat ponavljal. V glavnih vlogah nastopijo
same prvostvorne igralske moči: Fedor Gradišnik,
Turkova, Debeljak, Močan, Košič itd., ostalo za-
sedbo bomo še objavili.

Ptuj

Zadnja pot notarja Carlija. Kako je bil
priljubljen pokojnik pri občinstvu, je poka-
zal pogreb, katerega se je udeležila velika
množica ljudstva vseh stanov. Pogreba se je
udeležil oddelk veteranov, katerih član je
bil pokojnik, z mestno godbo; zastopani so
bili vsi uradi kakor tudi njegovi stanovski
tovariši, ki so se udeležili pogreba korpora-
tivno. Cerkvene obrede je opravil kanonik
g. dr. Ivan Zagar ob asistenci župnika g.
Sveta in novega gvardijana g. p. Mirka.

Nečloveško postopanje staršev. Na vasi
pristava in njeni okolici, občina Sv. Barbara
v Haložah, se je že delj časa govorilo, da
neka zakonca postopata nečloveško s svojim
11 letnim sinom in da ga imata zaprtega v
hlevu popolnoma zanemarjenega. Ta govo-
rica je prišla na ušesa tudi orožnikom v
Leskovcu, ki so se podali na dom imenova-
nega posestnika, kjer se jim je nudil grozen
prizor. Enajstletnega, nekoliko omejenega
otroka so našli zaprtega v krovjem hlevu v
tako zanemarjenem stanju, da so se ga vsi
navzoči kar ustrašili. Otrok je v taki ne-
snagi, da ima po celem životu od blata,
prahu in gnoja hraste in mu je radi te ne-
snage popokala koža po celem životu ter so
se napravili mozoli, iz katerih se izliva gnoj,
pomekan s krvjo. Otrok, ki je bil zaprt že
več mesecev, je popolnoma propadel, da na
njem ni drugega kakor kost in koža. Radi
tega nečloveškega postopanja je ondoto
prebivalstvo skrajno razburjeno in sta oče
in mati te sirote prijavljena sodišču. — Po-
doben slučaj so odkrili orožniki iz Zavrč
v Gorenjskem vrhu. Neki vinčar ima pri
sebi 4 letnega sina; njegova žena odnoso-
no otrokova mati pa je skoraj že eno leto dn
v bolnišnici v Prelogu radi ošesne bolezni.
Oče je tako nečloveško ravnal s svojim otro-
kom, ga pretepal in mu ni dal nikake hrane,
da je otrok od gladi skoraj umrl. V pravem
času pa je prišla rešitev in so otroka, da ne
umre od gladi, izročili v oskrbo občini Za-
vrč. Brezvestni oče pa pride pred sodišče.

Z obrtnih razstav v Št. Vidu

Ljubljana, 27. julija.

O obsežnosti šentvitske obrtne razstave ter kakovosti razstavljenih izdelkov je naš list v zadnjih dneh že nekajkrat poročal. Med občinstvom vlada res zelo veliko zanimanje za to razstavo, saj je razstavo do sedaj obiskalo že nad 5000 ljudi, kar je izredno veliko. Razveseljivo je tudi, da prihajajo iz bolj oddaljenih krajev skupine obiskovalcev. Tako je prišla posebna skupina iz Celja, Cerknice, naznanjena je skupina iz Jesenic in iz drugih krajev. V Ljubljani je zanimanje za to razstavo prav tako močno med obrtniki kakor tudi med drugim prebivalstvom. Dnevno obišče to razstavo vsaj 200 ljubljancev. Za razstavo pa se je pričelo zanimati tudi hrvaško občinstvo in v Št. Vid je prišlo že več letoviščarjev z Gorenjskega in obiskovalcev iz Zagreba, ki so se posebno zanimali za pohištvo.

Cepprav razstava ni namenjena kupčiji, vendar so nekateri razstavljalci, zlasti pohišveni mizarji, že dosegli dobra naročila. Neka razstavljen spalnica je bila n. pr. takoj prodana, sledila pa so še tri naročila za tako spalnico. Nekateri naročniki zahtevajo celo, da jim obrtniki takoj pošljejo razstavljen stvari, ki so jih odkupili, in tako se semintja lice razstave spremeni. Seveda vrli šentvitski mojstri prodano blago takoj nadomestijo z novim, tako da je razstava ves čas popolna.

V 13 velikih sobah se ponajša številni šentvitski mojstri z najbolj različnimi izdelki. Prevladuje pohištvo. Med mizarskimi tvrdkami omenjamo krasne izdelke Erman & Arhar, posebno pa oltar z intarzijami, ki je bil izdelan po načrtu umetnika Toneta Kralja. Dalje izdelke mizarja Senka Francea, Ivana Mrharja, kuhinjo mizarja Iv. Bonče, ki je namenjena tudi za glavni dobiček obiskovalcem razstave, krasne spalnice, jedilnice tvrdke Andreja Kregarja, enakovredne izdelke tvrdke Jakoba Kregarja, nadvse lepe in posrečene izdelke najmlajšega šentvitskega mojstra Francea Kuharja, spalnico Ignacija Vodnika, spalnico in pohištvo Francea Vrečka, spalnico Francea Velkavrhja, ki dosega splošno priznanje in kupčijsko zanimanje, zanimive in lepe izdelke Antona Zakločarja, spalnico Francea Zavodnika, gospoško sobo in spalnico Francea Senka, mizarska stavbena dela kakor vrata posebnih konstrukcij Francea Menarta, jedilnico Francea Čepelnika, dve zelo lepi spalnici tvrdke Egidij in Karel Erjavce, jedilnico Viktorja Setine, spalnico Henrika Bitenca, prav tako spalnico Josipa Kuharja, jedilnico Francea Kuharja, kmetijske sobe Jakoba Kajzerja, ter jedilnico in spalnico tvrdke Skrbine & Co. Vsa ta mizarska dela so po večini iz orehovega lesa, zlasti iz lesa orehove korenine, nekatera tudi iz črešnje in iz rožnatega lesa.

le redka in preprosta dela pa iz preprostega lesa. Šentvitski mizarji so na tej razstavi dokazali, da je njihov sloves upravičen in da ga s čim bolj smotrenim delom poskušajo še dvigniti.

Poleg mizarjev pa živi v Št. Vidu in krepko napreduje še druga obrt. Tudi obrtniki drugih strok se te razstave podjetno udeležujejo. Mladi mojster Anton Kremžar je razstavil celo zbirko poljedelskih strojev, ki celo prekašajo inozemske proizvode. Po vsej državi je znan izdelovatelj orgel Jenko, ki je razstavil nekaj posrečenih harmonijev. Franc Tome iz Dravclje je razstavil solidne cementne izdelke. Sedlar Franc Peršin je v dokaz izvrstnosti svojih sedlarskih izdelkov razstavil dve konjski glavi, opremljeni s sedlarskimi izdelki. Tvrdka Mirko Gregorin je razstavila mizarske stiskalnice. Splošno občudovanje zbujajo precizno in ročno izdelane tehnike ključavničarja Stefančiča, zlasti ena, ki more ugotavljati točnost uteži. Več sob krasijo izdelki tapetniskega mojstra Ivana Dolničarja, postavil se je tudi lastnik pletarske obrti Joško Rotar, Skoraj pri vseh mizarjih, ki razstavljajo, je sodeloval tudi tapetnik in dekorater Franc Zalaznik. Studenčar Skalar iz Mednega je razstavil kar cel vodnjak, iz katerega more vsak obiskovalec načrpati po mili volji vode. Splošno pozornost zbujajo vzorci železnih ogradij za drevesa in modernih svinjakov, ki jih je razstavil ključavničar Karel Semraro. Stavbenik Franc Kosmač je razstavil slike stavb, ki jih je zgradil. S svojimi izdelki se je postavil tudi slikar in pleskar Ciril Križman. Čedne kamnoseške stvari je razstavil Karel Novak. Stavbenik Ivan Štepančič je razstavil ugajajoče slike svojih zgradb. Predsednik obrtniškega društva v Št. Vidu Ivan Vrhovec je razstavil presenetljive vzorce in modele iz svoje krojaške obrti. Ime tega odličnega mojstra je dobro znano posebno v Ljubljani. Slike iz furnirja je razstavil Franc Menart, torbarske izdelke Matevž Okršljar, čevljarke Slavko Omeje, pletilske Fani Ffindenšek.

Šentvitski mizarji seveda potrebujejo mnogo raznih okovij, ki jih razstavlja tvrdka Rok Arhar. Omenjamo še, da razstavlja tvrdka Tomažič doma izdelano perilo, citraš Ivan Tišler svoje citre, dalje da razstavlja taecanski sodarji svoje sode itd. Lista razstavljačih podjetnih šentvitskih obrtnikov s tem seveda še ni popolna, toda vsa razstava kaže, kako je Št. Vid napredoval in da so šentvitski obrtniki povsem zaslužili priznanje predstavnikov oblasti in vse javnosti. Občinstvu moramo obisk šentvitske razstave le toplo priporočati. Na tej razstavi se najbolj očitno kaže, kaj zmorejemo združeni slovenski um, slovenska spretnost in slovenska marljivost!

— Praznovanje sv. Ane v Rogasli Slatini. Tridesetletnica zdraviliške kaple se je na praznik sv. Ane, zdraviliške zaščitnice, proslavila kar najprimerneje in najdostojneje. Središče proslave je bila daritev sv. maše, katero je spremljal orkester ljubljanske opere pod vodstvom kapelnika Antona Nefata. To je bilo srečanje službe božje in glasbene umetnosti v najlepši skladnosti. Res je, kar pravi Belinski: »Umetnost je najvišjeizveščina, kadar je v službi božji.« Cerkvene slovesnosti so se udeležile številne vrste gostov, med njimi nekaj odličnih zastopnikov duhovščine. Upravo banovinskega zdravilišča je zastopal direktor Ant. Ditrich z ban. svetnikom dr. Franjem Kolterjem in zdraviliškim tajnikom Marinom Luksa. Udeležencem proslave sv. Ane se je v spomin razdelila zgodovinska knjižica »Kapela sv. Ane«. Knjižico je v lepi obliki izvršila Tiskarna sv. Mohorja v Celju.

— Pri poapnenju arterij, možgan in srca se z dnevno uporabo male množine naravne »Franz-Josef« grenčice doseže odvajanje brez večjega napora. Znameniti učitelji klinik za notranje zdravljenje so dosegli s »Franz-Josef« vodo najboljše uspehe za čiščenje črev celo pri polstransko ohromelih bolnikih.

— Odkritje spominke plošče vojakom litijske občine. Zveza bojevnikov, skupina Litija, bo vojakom litijske občine, ki so svoje mlado življenje pustili na daljnih bojnih poljih, odkrila ploščo v nedeljo, 29. julija ob 9 zjutraj. — Sv. maša za padle vojake bo na prostem pred litijsko cerkvijo, med sv. mašo cerkven nagovor ter odkritje spominke plošče. Po sv. maši spreved na pokopališče, kjer bo Libera, nato okrasitev grobov v Litiji med vojno umrlih vojakov s cvetjem. — Spominke plošča bo vzidana v pročelje cerkvene stene litijske cerkve. Na plošči so vklesana imena padlih vojakov, med njimi treh bratov Bregarjev, iz znane Bregarjeve kmečke hiše v Gradcu pri Litiji. — Pozivamo vse prebivalstvo, da se te spominke slavnosti v čim večjem številu udeleži, tržani pa naj to nedeljo okrase svoje hiše z zastavami. — Pri slavnosti sodeluje godba in pevci.

— Promet novega para potniških vlakov Novo mesto-Metlika. Pričeni od 1. avgusta t. l. bo vozil na progi Novo mesto — Metlika ob ponedeljkih, sredi in sobotah potniški vlak, z odhodom iz Novega mesta ob 21.43 in prihodom v Metliko ob 22.59. Ta vlak je podaljšanje potniškega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 19. V nasprotni smeri — eMetlika-Novo mesto bo vozil iste dneve potniški vlak, z odhodom iz Metlike ob 23.05 in prihodom v Novo mesto 0.20.

— Prošnje za suplentsko službo. Diplomirani filozofi, ki so zadnja dva meseca vložili prošnje za suplentsko službo, naj po zahtevi ministrstva prosvete nadoknadijo pri prosvetnem oddelku banke uprave 2 dinarske kolke za en prepis priloge prošnji.

— Za pogodbovanje občine Hvar je odobril minister za gozdove in rudnike banski upravi v Splitu 120.000 Din. za pogodbovanje občine Jelsa pa 11.000 Din.

— Občinska zakonodaja. Občinski načelnik (župan), odborniki in vsak občan se mora zanimati za one zakone in uredbe, ki zadevajo predvsem njegovo občino, dalje dolžnosti in pravice, ki jih ima občina do svojih občanov in nasprotno občani do svoje občine. Dobrobiti teh je pa v točnem izpolnjevanju omenjenih zakonov. Zato priporočamo: Zakon o občini — o volilnih imenikih in o sestavi kandidatnih listin, 5 Din; Uredba o občinskih uslužbenih z dne 17. marca 1934, 10 Din; Cestni zakon (promet), zbirka zakonov, uredb, naredb in predpisov o zaščiti javnih cest in potov in prometa na njih itd., zbral in uredil dr. Bogataj, 18 Din; vezano 24 Din; Zakoni o pospeševanju kmetijstva, o vinu, zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin, gozdovih, živinoreji itd., Din 25; Zakon o državnih in samoupravnih cestah itd., Din 20; Zakon o narodnih solah, 15 Din; Obrtni zakon, druga popolnoma pregledana in popravljena izdaja s pripombami in stvarnim kazalom opremljena, priredil R. Sterle, 40 Din, vezano 48 Din; Zdravstvena zakonodaja (zakoni, uredbi in pravilniki) priredil J. Dolžan, 2 zvezka po 80 Din; Zakon o lovu, 7 Din; Gradbeni zakon, 8 Din; Zakon o ustroju vojske in mornarice — Vojaški zakonik kraljevine Jugoslavije, 50 Din, vezan 62 Din. — Vse te zakone ima stalno v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Vsak zdravnik, lekarnar, vam bo rekel, da pri boleznih želodca, črevesja, ledvice, žolčnih kamnih, hemoridih, astmi, sklerozni ugodno deluje domača, naravna, JORDAN grenčica. Pri daljši uporabi neškodljiva tudi za otroke.

— Izbrati prave tipe sveče je velike važnosti za vsako motorno vozilo z ozirom na njegovo dobro delovanje. Zato ni vseeno, če kupite kakršnikoli CHAMPION svečico, temveč mora biti prav onega tipa, ki je za dotični motor najboljši. Katera svečica je to, je razvidno iz CHAMPION tabele, ki jo imajo vsi prodajalci in mehanikarji.

— Ko se začne cevi popnjevati, deluje uporaba naravne »Franz-Josefov« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi.

— Duh po potu. Uporabljajte Nivosa, ki je brez duha in neškodljiv. Regulara potenje zdrave kože, odstrani neprijeten vonj in eliene posledice, kakor kvarjenje perila in obleke. Dobi se v drogerijah in apotekah. Velika steklenica Din 26.

Sladka gora

Otvoritev in blagoslovitev vodovoda se vrši 29. julija po tem-le sporedu: 1. Ob pol 10 dopoldne sprejem zastopnikov oblasti pri soli. 2. Sv. maša. 3. Blagoslovitev vodovoda pri javni pipi. 4. Otvoritev in poročilo o vodovodu. 5. Pregled vodovodnih predmetov. 6. Kosilo. 7. Gaiška vaia.

Nadškof dr. Bauer v Lučah

Luče, 25. julija.

Dne 12. julija je dospel semkaj prevzvišeni gospod dr. Ant. Bauer, nadškof zagrebški. S svojim spremljevalcem stolnim kanonikom g. Ivanom Simatovićem se je nastanil v tuk. župnišču. — Na škupulirsko nedeljo — 15. julija — je prevzvišeni vodil običajno teološko procesijo ob asistenci 5 duhovnikov, ob obilni udeležbi pobožnega ljudstva, ob ubranem sviranju ljubenske godbe in močnem streljanju možnarjev. — Dne 23. julija pa se je čez Gornji grad iz Ljubljane vrnil domov — zaradi nujnih svojih poslov. Ob slovesu je rekel: »Zal mi je, da bi moram iti, ali dolžnost me kliče.« Zelimo, da bi prevzvišenemu ostalo tuk. bivanje v najlepšem spominu!

Neverjeten izum, ki omogoča obnovo perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj in to neprimerno hitreje in povrh še mnogo lažje nego na roko. PST Patent Stopf Twist je strokovno preizkušena priprava in se dobiva povsod po zmerni ceni.

Koledar

Sobota, 28. julija: Viktor (Zmagoslav), papež mučenec; Inocencij, papež mučenec.

Novi grobovi

† Andrej Dolinar. Ne bi bilo prav, da ne bi postavili v »Slovenec« skromnega spominčka pokojniku. V mali vasi Dorjare, starološke fare se je rodil 19. novembra 1889. Ne vem, kje in kako je g. Dolinar preživel svoja otroška in mladostna leta. To bi vedeli najbolje povdati oo. kapucini v škofji Loki, pri katerih je bil menda nad 25 let cerkovnik. Meseca maja leta 1922 ga je življenska pot pripeljala v Ljubljano, kjer je vstopil kot sluga v Zadržno gospodarsko banko ter ji zvesto služil do zadnjega večera njegove smrti. Dne 2. avgusta 1926 si je postavil lastno ognjišče, ob katerem se mu je rodilo troje otrok. Od teh mu je pred meseci odšel v večnost najmlajši. Vzoren in neumoren, blagoga značaja, marljiv delavec na prosvetnem polju, kongreganist in dober katoličan je 25. julija 1934 zvečer dokončal svojo življensko pot. Predvsem moram naglasiti v vsakem oziru Dolinarjevo krščansko mišljenje. Neobhodno potrebno je to zlasti v naši dobi, ko tvori materializem končni kriterij vsega delovanja in nehanja. Dvanajst let je bil med nami, mnogo težkih dni je doživel, toda niti enkrat ni imel nihče vzroka pritoževati se nad njim. Huda bolezen ga je zadnja leta mučila in mu slednjič končala življenje. Večni mir njegovi duši, za vse dobro mu bodi Bog večni plačnik!

† V Ljubljani je včeraj mirno v Gospodu zapel g. Franc Berčič, telegrafist-zvaničnik drž. železnice. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4 popoldne. Blag mu spomin! Zalujoči soprogi naše iskreno sožalje!

Razdraženi živci, nespečnost, nevolja do dela

so največkrat le posledica slabo delujočega želodca in črevesja. Tu pomaga sigurno in na prijeten način

ROGAŠKA SLATINA

ki pospešuje prebavo, delovanje črevesja in obkroži kri.

Osebnosti

— Zlato mašo je opravil včeraj (27. julija) v cerkvi ljubljanskih uršulink starološki dekan, č. kanonik Matija Mrak. V isti cerkvi in na isti dan je pred 50 leti daroval prvo sveto mašo.

— Poroka. Na dan sv. Ane je sklenil zakonsko zvezo v kapelici na otoku Lokrumu pri Dubrovniku mladi kamniški par. Poročila sta se g. inž. Bojan Kraut in gđe. Anica Kumrova iz znanih uglednih kamniških družin. Prišli sta bili ženinov brat sodnik g. Lado Kraut in svak g. Maršič, podnačelnik dubrovnikega okraja, poročil pa ju je g. prof. dr. Bakarčič. Bilo srečno!

— Upokojen je dosedanj večletni načelnik za rudarstvo v ministrstvu za gozdove in rudnike ing. Nikola Belančič.

— Premišljena sta: za gozdarskega pristava in okrajnega gozdarskega referenta k okrajnemu glavarstvu v Mursko Soboto ing. Radovan Zupančič, gozdarski pristav pri gozdarskem odelku kr. banske uprave v Ljubljani; za podgozdarja k gozdarski izpostavi v škofji Loki okrajnega glavarstva v Kranju Vinko Meršol, podgozdar gozdarske uprave v Kranjski gori.

— Napredoval je za inspektorja ministertva za gozdove in rudnike 3. pol. skupine II. stopnje pri oddelku za gozdarstvo ing. Ivan Maruzzi, dosedaj višji svetnik ministertva 4. pol. skupine I. stopnje.

— Upokojen je vlakovodja ljubljanskega železniškega ravnateljstva Jožef Fortuna.

Ostale vesti

— Skupine bojevnikov obveščamo tem potom, da je umrl naš bivši predsednik in častni član g. general Rudolf Maister. Pogreb bo v soboto ob 16 izpred magistrata v Mariboru. Vse skupine pozivamo, da se pogreba v čim večjem številu udeležijo, najmanj pa mora vsaka poslati po dva zastopnika. — Delegacija bojevnikov.

— Dva posebna vlaka pripeljeta romarje in izletnike iz lavantinske škofije na Brezje v ponedeljek, dne 30. julija. Vlak iz Celja pride na Otoče že ob 4, iz Maribora pa ob pol 5 zjutraj. Romarji opravijo med dnevom na Brezjah svojo pobožnost in posamezne izlete na Bled. Zvečer pa bo običajna skupna slovesna rimska procesija z lukami in petjem. Drugi dan dopoldne 31. t. m. se po opravljeni slovesni službi božji zopet vrnejo s svojimi posebnimi vlaki na svoje domove.

— Romanje na Sv. Višarje bo v soboto in nedeljo, t. j. 4. in 5. avgusta. Odhod iz Ljubljane v soboto zjutraj ob 7.50, t. j. pol ure za rednim vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 7.20, vozi posebni vlak. Obstane na vseh postajah do Jesenic. V Zabonico pride okrog 12. Zvečer ob pol 8 je govor, nato rimska procesija, litanije in blagoslov. V nedeljo zjutraj bodo sv. maše od 4 do 8. Odhod z Višarji ob pol 9, iz Zabonice ob 12. Izkaznice in polončice so se odposlale. Vlak se vrne v Ljubljano okrog 4 popoldne. Znižano vožnjo uživajo izletniki le na progi Ljubljana—Trbiž, za vse druge proge, ki vodijo do Ljubljane, pa si morajo preskrbeti celo vozovnico. Romarji se opozarjajo, da ne smejo zapustiti skupine in da morajo samo s skupnim vlakom tja in nazaj potovati. Prosi se tudi, da obdržijo nazaj grede iste prostore kakor gori grede. — Vsak romar mora imeti s seboj izkaznico ali legitimacijo s fotografijo. Zadoštuje planinska legitimacija, uradniška, železniška, potni list, kdor pa tega nima, naj gre k občini ali župnemu uradu s fotografijo, da mu potrdijo ime in bivališče. P. n. župne urade prosimo, da bi to oznanili s prižnice.

— Romanje v Zagorje. Drugi romarski ali leškovski shod bo letos v Zagorju v soboto in nedeljo, dne 4. in 5. avgusta. Župni uradi v območju Zagorja, zlasti oni na Krškem polju, odkoder prihaja na ta shod največ romarjev, ste tem potom lepo prošeni, da o tem obvestite one, ki nameravajo na to božjo pot v Zagorje.

Ljubljanski nogometni derby

Jutri popoldne ob 17.15 Ilirija : Primorje na Stadionu.

Še en dan in izredno važna tekma se bo odigrala med najboljšima našima kluboma, med Ilirijo in Primorjem. Ugibanja, kdo bo zmagal, postajajo vedno večja, nervoznost se stopnjuje iz dneva v dan. Vsakdo tekoč pričakuje nedeljske tekme, kar je razumljivo, saj ju že dolgo nismo videli igrati v skupni tekmi. Oboji so se za letošnje prvenstvo pripravljali tako, kot morda še za nobeno doslej. Prvi uspehi so se pokazali zadnji nedelji, jutri si bosta pa stala nasproti zmagovalca sama. Kako bo izpadla tekma, kdo bo zmagal?

To vprašanje pustimo odprto in potrpiamo do jutri zvečer, ko bo stvar sigurno in brez vsakega uganjanja rešena. V takih računih se človek kaj rad uračuna in tedaj po navadi najbolj, kadar je najbolj siguren zmagi. Za nogomet pa to še prav posebej velja. Važnejše se nam zdi zaenkrat to, da bo igra lepa, igralci fair, občinstvo dostojno. Ne moremo tega nikoli dovolj povdariti, kajti izkušnje iz polpretekle dobe so dovolj jasne dokaz za žalostne dogodke, ki so se odigrale o priliki takih tekem. Vsaj sedaj prenehajmo s staro, sporta ne vredno prakso in dokažimo vsemu jugoslovanskemu sportu, da znamo biti ljubljanci tudi na zelenem polju taki, kakor se za sportnika spodobi, četudi niso odnosi med klubi taki, kakor bi bilo želeli. Zatorej še enkrat: V nedeljo naj vlada na Stadionu sportna fairnesa od najboljšega igralca do zadnjega gledalca!

Začetek drž. prvenstva v plavanju

Ljubljana, 27. julija.

Danes popoldne ob 15 se je pričel na sportnem kopališču Ilirije prvi del letošnjega državnega prvenstva, ki so ga otvorili skakalci, ki so skakali v izbirnem tekmovalstvu za tromečkom Italija, Jugoslavija in Madžarska, ki bo začetkom avgusta v Budimpešti. V skokih ni bilo starih rutiniranih tekmovalcev kakor Kordelič in Grlica, a so mladi dokazali, da grede po njihovi poti. V mednarodni konkurenci pa zaenkrat še ne bodo igrali posebne vloge, kajti ekoke bo treba še izpopolniti in tudi nekaj težjih bo še dodati. Opaža se pa, da v tej lepi panogi manjka naraščanja. Doseženi so bili ti le uspehi:

Rezultati skokov z deske: Zihel Branko 102.52 točk. Izven konkurence je startal Keržan Ivan. Startal je tudi Antosiewicz Milan, ki je po drugem skoku odstopil. Keržan je dosegel 69.26 točk.

Sladki skoki s stolpa. Skočeta Strnad in Zihel (oba Ilirija, Ljubljana). — Prvi skok: Strnad 8.58, Zihel 9.68 točk. Drugi skok: Strnad 10.08, Zihel 9.84 točk. Tretji skok: Strnad 16.08, Zihel 9.72 točk. Četrti skok: Strnad 8.56, 37.10, Zihel 5.32, 34.56 točk.

Poljubni skoki. Prvi skok: Strnad 9.52, Zihel 18.48; drugi skok: Strnad 12.58, Zihel 16.34; tretji skok: Strnad 8.74, Zihel 12.92; četrti skok: Strnad 14.52, 45.36, Zihel 11.20, 38.94 točk. — Skupaj: 1. Zihel 93.50 točk, 2. Strnad 82.46 točk.

Nato sledi 200 m izbirno za evropsko prvenstvo v Magdeburgu. Pri tej točki niso startali naši najboljši, ker ne smejo sodelovati na evropskem prvenstvu, ker nimajo našega državljanstva.

Rezultati na 200 metrov prosti: 1. Mihalec 2:32.3, 2. Gazarić 2:33, 3. Friš 2:35, 4. Bibica 2:36.4. Startala dam 3 krat 50 metrov mešano (Babinek, Lapret, Grošelj) 2:04.2. To je nov jugoslovanski rekord.

Waterpolo tekme Ilirija : KSU

ni bilo. Igralci Ilirije skočili v vodo in po tri minutnem čakanju je sodnik odžvižgal tekmo. Ilirija pride s tem v ožje tekmovalstvo za državno prvenstvo. Mesto te tekme se je vršilo potem tekmovalstvo kombiniranih moštev za sodniške izpite.

Današnji program:

Ob 9 dopoldne: 1500 m prosto, predtekmovalanje seniorjev; ob 10 dopoldne: 200 m prsno, predtekmovalanje seniorjev; ob 10.30 dopoldne: 100 m prosto, predtekmovalanje seniorjev; ob 11 dopoldne: waterpolo: Ilirija : Viktorija; ob 11.30 dopoldne: waterpolo: Jug : Hašk; ob 4 popoldne: 400 m prosto, predtekmovalanje seniorjev; ob 4.45 popoldne: 100 m prosto, predtekmovalanje dam; ob 5.15 popoldne: waterpolo: Jug : Victoria; ob 5.45 popoldne: waterpolo: Ilirija : Hašk.

Cestne dirke za prvenstvo dravske banovine

V nedeljo se vrše na progi Maribor gl. kol.—Ljubljana dirke za prvenstvo dravske banovine, katere organizirata oba pododpora kolesarske zveze v Ljubljani in Mariboru. — Start glavne skupine je točno ob 7 zjutraj v Mariboru lu bodo dospeli na cilj kmalu po 11. uri, juniorji pa startajo v Celju 10 minut za glavno skupino. Cilj bo pred gostilno Kašič na Tyrševi cesti. Obe podzvezi sta preskrbeli za to dirko lepe darila, katerih nekaj je razstavljenih v izložbi trgovine Gorec poleg nebolnička.

★

Nedeljski sport v Celju. Jutri, v nedeljo bo ob pol 6. uri zvečer na Glaziji prijateljska nogometna tekma med ISSK Maribor in SK Olimp. Sodil bo g. Janežič. — Ob 4 bo istotam predtekma med rezervama SK Celje in SK Olimpa. — V Laškem bo ob 17.30 prijateljska nogometna tekma med SK Celjem in SK Laškim.

★

Nov sportni klub na Brodu v Št. Vidu nad Ljubljano. Sportni klub SK Brod ima v nedeljo, dne 4. avgusta dopoldne svoj ustanovni občni zbor v čakalnici tekstilne tovarne Beer-Hribernik in Cie. Namen društva je, da goji med delavstvom tovarne Beer-Hribernik in Cie sistematično vse panoge sporta. Pozdravljamo te ideje, katere pobudo so dali delavci sami.

★

Lista svetovnih bokserjev. Ameriški strokovni list »The Ring« prinaša največjo listo svetovnih bokserjev, ki takole izgleda: Teška: 1. Primo de Carnera (Italija); 2. Maks Baer (Amerika); 3. Steve Hamas, Maks Schmeling (Nemčija); 4. W. Neusel (Nemčija); 5. Jack Petersen (Anglija); 6. Pier Charles (Belgija); 7. Tommy Loughran (Amerika); 8. L. Harvey (Anglija); 9. King Levinsky (Amerika). Čudno, da so porinili na prvo mesto Carnera, ko je bil vendar pred kratkim tepen od Baera. — Polteška: 1. Maxie Rosenbloom (Amerika). — Srednja: Marcel Thil (Francija). — Welter: Jimmy McLarnin (Amerika). — Lahka: Barney Ross (Amerika). — Peresna: Freddy Miller (Amerika). — Bantam: Al Bown (Panama). — Mušja: Midgell Wolgast (Amerika).

Skoraj sami Amerikanci so v prednjih vrstah. Če bi sestavljali listo Evropejci, ki najbrže malo drugače izgledala.

Kako bo izgledalo evropsko prvenstvo v plavanju? Za evropsko prvenstvo v plavanju, ki se bo vršilo v času od 11. do 19. avgusta v Magdeburgu v Nemčiji, se je doslej prijavilo 22 narodov in obeta biti to največja plavalna tekma Evrope, kar smo jih doslej videli. Poleg Nemčije je že trinajst držav najavilo točno število tekmovalcev in tudi svoja waterpolo-mošstva. Te države so: Belgija, Bolgarija, Danska, Anglija, Grčija, Finska, Francija, Nizozemska, Italija, Jugoslavija, Letonska in Luksemburška. Značilno je, da so Nemci zgradili za to tekmovaljevo novo kopališče kljub temu, da obstojajo v Magdeburgu trije odprti plavalni bazeni in štirje zimski; kajti po njihovem mnenju ne pride noben od obstoječih bazenov v poštev za evropske plavalne tekme. S pomočjo mesta, ki jim je dalo brezplačno na razpolago prostor in še 100.000 mark v denarju ter s pomočjo države, so začeli graditi nov bazen, na katerem se dela s polno paro.

Tragičen konec himalajske ekspedicije

Vest o Merklovi smrti potrjena

Več nosačev mrtvih, drugi so bolni

V Nemčiji so do zadnjega upali, da se je vodja himalajske ekspedicije Willi Merk, ki je bil znan po svoji spretnosti in drznosti v boju s snegom in viharjem, vendar le rešil. Končno je glavna radijska postaja v Nemčiji ujela kratek radiogram, ki je naznanil Merklovo smrt. Merk je umrl 16. julija v taboru 6. Ta vest pomeni obnemem žalostni zaključek himalajske ekspedicije, ki je stala življenje tri najboljši nemški raziskovalci, da ne omenjamo ubogih nosačev domačinov, ki so tragično končali v skrivnostnih gorah Himalaje.

Vest o Merklovi smrti je prinesel sel iz glavnega tabora radij. postaji v Astorju. Drugo daljše poročilo popisuje neizmerno napore ostalih članov ekspedicije, da bi rešili prednjo skupino, to je Merkla, Wielanda in Welzenbacha. Prvo poročilo, ki so ga oddali 17. julija, se je glasilo: »Nosač Angtsering, ki je spremljal prednjo skupino Merkla, Wielanda in Welzenbacha, se je 14. julija rešil v tabor 4 na Nanga Parbatu. Ta je prinesel poročilo: Dne 9. julija so se trije nemški raziskovalci v spremstvu nosačev med silnim snežnim viharjem napotili iz tabora 8 na sedlu, to je z višine 7600 m, proti taboru 7, ki je bil postavljen 100 metrov nižje. Sli so na pot en dan kasneje za Schneiderjem in Aschenbrennerjem, ki ju vidimo na naši sliki in ki sta prispela najvišje. V tem taboru 7 sta umrli Wieland in Welzenbach. Štiri dni nato, to je 13. julija sta nosača domačina Angtsering in Gaylay prinesla Merkla v tabor 6, ki je 7000 m visoko in je ves zasnežen. Naslednjega dne je prodrli nosač Angtsering s silnim naporom do tabora 4 v višini 6200 m. Prispel je z zmrznjenimi nogami in rokami.

Med tem so napravili zadnji poskus, da bi rešili Merkla. Dne 12. julija so Schneider, Müllritter in 5 domačih nosačev 5 ur iskali pot do tabora 5. Kakih 5 m od šotora so našli nosača Pinzumbna zmrznjenega. Poleg tega so videli na Rakiot Peaku (peak pomeni po angleško skala) še dva druga nosača, ki sta bila tudi mrtva. Skupno je bilo 5 nosačev mrtvih. Nastal je strahovit snežni vihar, drzni hribolazci so se morali vrniti v tabor 4. Ze naslednjega dne, to je 13. julija, je Müllritter privlekel 7

bolnih nosačev v glavni tabor, ki so ga postavili 7600 metrov visoko. Zopet so poskušali iz tabora 4 prodreti višje na pomoč ostalim, toda snežni vihar je preprečil takšen poskus. 15. julija so v glavnem taboru ostali brez vsakih vesti o višjih taborih. Tudi videli jih niso več, ker so jih zakrili oblaki.

Dne 16. julija so poskušali Schneider, Aschenbrenner in še edini zdrav kuli prodreti do tabora 5. Zaradi nevihte so se morali vrniti. Naslednjo noč sta se dvignila iz glavnega tabora Bechthold in Müllritter v družbi 11 bolnih nosačev in šla na pot proti zgornjim taborom. Le s težavo so vlekli s seboj potrebna živila in zdravila, ker so bili nosači bolni. Tabor 4 v višini 6200 m je ostal brez ognja. Tudi živil je bilo v njem malo. Nosači, kar jih je še bilo, so bili vsi izčrpani. Dne 17. julija sta Schneider in Aschenbrenner zopet iskala pot do tabora 5. Popoldne je bilo vreme zelo slabo.

Radiogram zaključuje poročilo s temle stavkom: Tovariši skušajo z vsemi silami rešiti Merkla in zvestega spremljevalca Gaylaya. Imajo pa malo upanja glede Merkla, ki je že 8 dni brez hrane. Kakor že rečeno, je drugi radiogram naznanil Merklovo smrt.

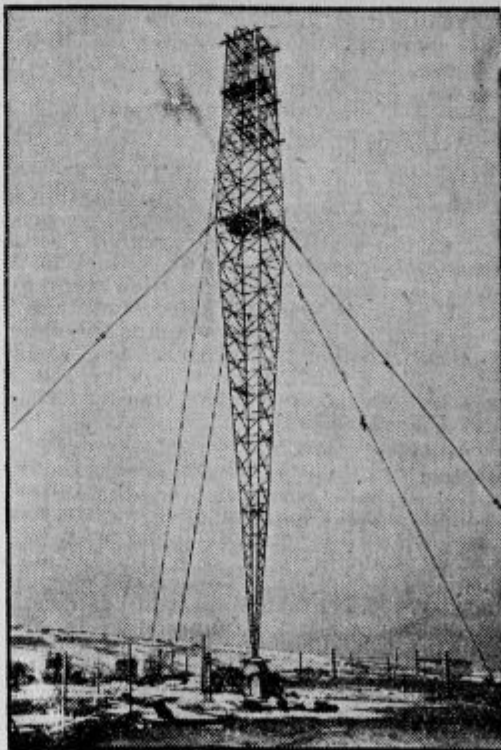
Vsa Nemčija je s ponosom spremljala napredovanje himalajske ekspedicije, pričakujoč, da bodo njeni uspehi povečali slavo nemških raziskovalcev. Zato so danes poročila o tragičnem koncu himalajske ekspedicije toliko bolj užalostila ves nemški narod.

Ford proti političnemu klanju

Henry Ford praznuje te dni 71 letni dan svojega rojstva. Obiskal ga je urednik lista »Times Picayune« in mu stavlil nekaj vprašanj. Ford je odgovoril, da se bo gospodarski položaj v ameriških Združenih državah popravil, ko se zopet obudi stari duh neodvisnosti. Krize bo tedaj konec, ko začnemo zopet misliti. Krize niso kazni božja, temveč, kakor vojne, delo majhnega števila ljudi ki hočejo obogateti. Amerika bi morala žigosati vse Američane, ki se redijo od nesreče svojih tovarišev. Lepo bi bilo, je dejal Ford, ko bi se človek bojeval z življenjem, toda jaz vidim, kako se ljudje pobijajo na cestah, da bi širili svoje ideje. Tega mora biti konec, če hočemo odstraniti krizo.

400.000 družin v stiski radi suše

Po poročilih iz Washingtona je suša napravila na polju strahovito škodo. Vlada je dala preceniti škodo. Poseben odbor je škodo res precenil in odgnal, da je 400.000 družin zašlo zaradi suše v silno stisko. Po večini jim je suša uničila ves pridelek. Vlada je sklenila sklicati takoj parlament, ki naj bi izglasoval zasilne zakone. Kmetom bodo dali denarno pomoč. Poleg tega nameravajo zgraditi velike rezervoarje za vodo, iz katerih naj bi v primeru suše zajemali potrebno vodo.

Radijska postaja na Bisambergu pri Dunaju, ki so jo narodni socialisti razstrelili. Radio oddaja zdaj po stari postaji.

Sodobna in moralna

Knjigovodja: »Včeraj sem se poročil in prosim, da bi mi zvišali plačo.«

Generalni ravnatelj: »Vi ste gotovo pozabili na točko 24. naših poslov. pravil, ki pravi: Za nesrečo izven podjetja ne odgovarja akcijska družba.«

Ko se je nekega dne pariška igralka Madeleine Brohan zaročila, ji je dejala neka drzna tovarišica: »Tvojega fanta pa že dolgo poznam. Med nama povedano: Bil je že moj fant.« Madeleine je zavrnila tovarišico ljubeznivo: »Kako bi mogla upati, da najdem moža, ki bi ga ti ne bila poznala.«

Radiologi napovedali boj raku

V glavnem mestnem gledališču v Curihu se je začel mednarodni kongres radiologov. Prva slavnostna seja je bila posvečena pobijanju enega najhujšega sovražnika človeštva, to je raka. Kongresu prisostvuje okoli 1500 zdravnikov, ki so prispeli iz vsega sveta. Posebno Amerika in Azija sta poslali lepo število zdravnikov. Na prvi seji je govoril predsednik prof. dr. Hans Schinz o organizaciji pobijanja raka. Omenil je, da število bolnih za rakom še vedno narašča. Temu je vzrok tudi višanje povprečne starosti prebivalstva. Vsi pametni državljani se bavijo s tem vprašanjem. Pobijanje raka je toliko bolj težavno, ker še danes ne vemo za izvor bolezni. Po vseh zdravniških delavnicah vsega sveta se zdravniki vztrajno trudijo, da bi od-

V Aurillacu na Francoskem so v nedeljo odkrili spomenik g. Pavlu Doumerju, bivšemu predsedniku francoske republike, ki je bil umorjen

Spet bodo sežigali knjige?

Pred nekaj dnevi so berlinski listi hudo napadli nekatere velike knjigarne, ki so se drznile zopet izdati nekatere knjige, ki so jih vročkrvneži zažgali. Hitlerjevski »Angriff« je v uvodnem članku napovedal novo akcijo proti knjigi. Trdil je, da čiščenje na knjižnem trgu še ni povsem zaključeno; zginiti mora vsa nenacionalna literatura. S takšnimi napadi po listih je bilo napovedano prvo sežiganje knjig na berlinskih ulicah. »Angriff« poziva vse knjigarje, naj dobro pregledajo svoje zaloge.

Če ti je dolg čas

Pečnik: »Zakaj nosite dolgo brado, gospod Trnovski?«
Trnovski: »Da prihranim ovratnico.«

Konservativec

A.: »Ali vam lahko ponudim čašico konjaka?«
B.: »Prvič mi je zdravnik konjak prepovedal, drugič jaz sploh konjaka ne pijem, tretjič mi v jutranjih urah ne dá dobro, četrtič sem enega že zvrnil — dajte mi ga torej sem!«

Zgrešen učinek

»Kako čudovito in prepričevalno je danes pridigoval naš g. župnik o dolžnosti dobrodelnosti. Človeka kar zgrabi veselje...«
... da bi sam šel prosjačit.«

Dobro jo pozna

»Zdaj moram iti. Moja žena me čaka ob treh pred opero.«
»Toda zdaj je vendar že 5.15.«
»Povsem točno. Prišel bom prav gotovo o pravem času.«

Mesto v plačanem viharju

Tudi nad Turčijo pripeka solnce neusmiljeno. V torek se je nad Ankaro pojavil pešeni vihar, ki je zaval vse mesto v oblak vročega peska. Četrte ure je počival ves promet. Kmalu nato se je nad mestom utrgal oblak in vtila se je silna ploha.

IZ LETALA SO UKRADLI ZLATO

V London je iz Kaira prispelo poročilo, da je iz letala družbe »Imperial Airwayss«, ki je na poti iz Južne Afrike v London pristalo v Kairu, zginila pošiljka zlata v vrednosti 6000 funtov, to je okoli poldrugi milijon dinarjev. Oblastva si tatvine ne morejo razložiti, ker je bilo letalo ves čas zastraženo.

Dolliuss med dijaki

Dunajski klub katoliških akademikov je povabil na družabni večer dr. Dollfusa. Kanceler se je vabilu odzval in prebil nekaj ur v prijetni družbi. Tedaj gotovo ni slutil, kaj ga čaka.

Po valovih Donave široke ...

(Beleške iz popotnega dnevnika.)

Po veliki krivdi carja Aleksandra ruskega, bana Jelačića in srbskega vojskovodje Stevana Petrovič-Kričanića, je dodal Tein spremljevalec... A sezidal je kapelico avstrogrski cesar, Habsburžan Franc Jožef I., kakor pravijo, na svoje stroške, kot v spomin, da so našli krono (1853. l.). V sredini kapele je vdolbina, kakor nekak studenec, obdana s pisanim marmornjem. V dolbini je marmorni kamen v velikosti zabojčka, v katerem je bila zavita krona. Na njem je vdolbena, kot relief, krona z insinacijami...

To je pa otok in obzidje mesta »Ada-Kaleh«, je rekel eden iz sopotnikov in nastavljal daljnogled na oči.

Otok brez carin in davkov, je rekel drugi in gledal na otok.

Neverjetno, je rekel Zdravko. »Ali je res na svetu takšen kraj, ki bi ne poznali carin in davkov?«

Poglejte ga, je ponovil gospod pri srednji mizi: Mimo plovemo.

Radovedni smo se vsi ozrli nanj. Nekeč je bil zelo močno in važno mesto, ki je v zgodovini igralo važno vlogo. Dobro zidani stolpi, ki se še sedaj nekak samozavestno ogledujejo v donavski površini; spominja na krvavo vlogo, ki so jo imeli. Ogenj in smrt so sipali na sovravnika. Refleksi, mestno zidovje, stolpi, kazamati, sahat-stolpi in česnati vhodi so še povečali sliko te idnjave. Do l. 1912 ni bil otok ne pod turško, ne pod avstrijsko vladno. V svetovni vojni je bilo tu usmrčenih mnogo življenj...

Godba je zaigrala turški pozdrav...

Ta otok je bil nekoč najvažnejša strategična točka na Dolenji Donavi in lastniki tega otoka so lahko bili vsak čas gospodarji donavskega prometa.

Ko so v revoluciji l. 1804. turški dahije pobegnili iz Beograda v Ada-Kaleh, je bil poslan vojvoda Milenko, da prinese srbski vojski njihove glave. V sporazumu s poveljstvom v Ada-Kalehu je Milenko s vojimi obkolil hišo, v kateri so bili dahije. Pobil jih je in glave prinesel na Vračar, kjer je bil Karadjordje s svojo vojsko.

Kaj res ne plačujejo davkov in carin, je vprašal Zdravko še enkrat, in ni mu hotelo v glavo. »In zakaj?«

Sopotnik je odgovoril: »Ko je posetil otok rumunski kralj Karol, ga je otokova slikovitost zelo očarala. Otočani so se kralju pritožili, češ, da jim vsa ta lepota in slikovitost nič ne pomaga. Otok je zapisan smrti.

— Zakaj, je vprašal kralj.
— Ker ne zmoremo davkov.
— Kako bi vam pa pomagal, je vprašal kralj.

— Osvobodite nas davkov, kakor je bilo nekoč, so odgovorili otočani.

Kralj se je nasmehnul.

— Če je obdavljenih 700 državljanov več ali manj, je pri tej današnji krizi pač zares vseeno.
Turki pa, kajpada, kralju niso povedali, da so nekoč bili oproščeni samo neposrednih davkov, a davek na poslovanje promet so pa morali plačevati. Ali držali so se prislovice: Cesar te kdo ne vpraša, ne pripoveduj. In tako so bili sedaj oproščeni vseh davkov in carin. Kar čez noč se je razvilo cveteče tihotapstvo, toda finančni minister je moral izpolniti kraljevo obljubo. Ni mu preostajalo nič drugega, nego moral je ustanoviti na otoku carinsko po-

stajo, ki kontrolira izvoz z otoka. Na otoku si lahko vsakdo za mal denar preskrbi slaščice, alkohol in drugo. Ali gorje tistemu, ki bi vzel z otoka več kakor eno steklenico alkohola in en zavojček slaščic. Zdaj ima otok zopet svoje dohodke in bradati Turki pojejo hvalo kralju Karlu, kadar se zberu v svoji edini mošaji, kjer so tla pogrnjena z največjo ročno tkano preprogo sveta.

»Ali so sprejeli tudi običaje moderne Turčije, je vprašala gospa Marija.

Zdravko pa je odgovoril mesto sopotnika. »To se pravi, ker ste ženska, če smejo kazati svoj obraz.«

Gospa Marija pa Zdravka ni niti pogledala, a k sopotniku obrnjena, je rekla: »Doba automobila in elektrike povsod prodira.«

Sopotnik pa je odgovoril:

»Samo na Ada-Kalehu ne, gospa. Tu tega ne poznajo in še sedaj ni nobene avtomobilske ceste. Vodovod in električno luč poznajo samo oni otočani, ki so bili kdaj na bregu Donave. Otočani so mohamedanci, nekako 700 jih je. A so mnogo bolj nosilci muslimanske tradicije. Ohranili so mnogo bolj čiste običaje nego Turki v moderni Turčiji. Tam je prepovedan fes, tu je pa še vedno edino moško pokrivalo. V Stambul po ulicah kar mrgoli nalepotičenih Turkinj v evropskih oblekah, na tem otoku pa zapusti žena svoj dom le redko. In če že odide z doma, mora imeti gosto zastrt obraz.«

S čem se pa pečajo? Kaj delajo, če so tako v nekdajnost zaljubljeni?

»Preproge tkejo. V vsaki hišici takorekoč, je tkalnica prepro ali pa skladišče tvornice priljubljenih orientalskih slaščic. Tam je tudi nešteto majhnih skladišč tobaka. Vzorec leže na lesenih mizicah pred vhodom. Sključen stari Turki in množica otrok spremlja tuja po senčnatem parku in po edini cesti, ki vodi v notranjost otoka.

Belgijski kralj pred mikrofonom

Belgijski kralj Leopold III govori v radiu. Prvič po vojni se je zgodilo, da je Leopold III govoril tudi v nemškem jeziku, in sicer za Nemce v Eupen-Malmedyju

Kulturni obzornik

Ukrajinska publicistka med Slovenci

V začetku julija je prišla v Ljubljano gospa prof. Marija Vasiljeva Omeljčenkova, da bi spoznala slovensko kulturo in zlasti delo slovenske žene v preteklosti in sedanjosti. O svojem življenju nam je odkrila to-le:

»36-letna sem prišla v Petrograd na univerzo, kjer sem študirala slavistiko.

Kot profesorica sem službovala na Kavkazu, nato pa sem odprla moderen dekliški vzgojevalni zavod. Početka nisem poznala nikoli. Po revoluciji sva se nastanila z možem v Pragi, kjer sama gospodinjim in poleg tega pišem in organiziram... Dasi sem v sedesetih letih, sem vendar mlada in vztrajno zasledujem svoje namene.

S smehljajem spremlja skromna gospa svoja zelo živahna izvajanja.

»Smer in namen Vašega dela?«

»Stremim po kulturnem zblizanju slovenskih narodov. Izogibam se vsake politike, enako pomemben mi je vsak narod, če ima lastno državo ali je nima, kakor n. pr. Lužički Srbi. Stalno poudarjam, da se Slovani v kulturi preveč naslanjamo na tuji jezik in se premalo poznamo. — Da bi pripomogla k izboljšanju tega stanja, sem ustanovila francosko glasilo »La femme slave« (Slovenska žena), katerega štiri številke so že izšle. Naš program je izražen v besedah: »...malo je znamenitih žen drugih narodov, ki bi poznale dušo in značaj slovenske žene, naloge, ki jo ta vrši v svojem narodu, in ki bi vedele, kako je dosegla to, kar je, kako deluje na raznih področjih, v čem se razlikuje in v čem je podobna ženam drugih narodov. — Vse žene sveta so mnenja, naj bi delovale skupno in solidarno, toda za tako sodelovanje je treba, da se žene raznih narodov spoznajo med seboj. — Oznajamo solidarnost žen na osnovi humanitarnosti in demokracije.«

Rad bi kaj vedel o Vašem književnem delu, gospa.

Postrežljiva znanstvenica je dala na mizo zajeto knjigo z ukrajinskimi naslovom: »T. G. Masaryk« — in nadaljevala:

»Dela je izdala Češko-ukrajinska založba v Pragi (1931), ki smo jo ustanovile same žene. Njen član je n. pr. tudi Peter Bezruč. O tem mojem delu je že izšlo okoli 200 poročil. Vpoštevala sem tudi Masarykov vpliv na Slovence in Hrvate (in poročevalce se čudi, da ni izšlo pri nas nobeno poročilo...).

Pripravila sem sicer obseg za 1500 strani, a morala sem ga skrajšati. — Na zadnjih straneh knjige preletim seznam avtoričinih ostalih del — do sto jih je —, gospa pa se opravičuje: »To se ni vse! Zanimalo Vas bo, da sem prevedla nekatere slovenske spise v ukrajinski list »Zinoča dolja«, dalje sem napisala nekaj člankov o slovenskih ženah v Italiji. Sicer se pa zlasti zanimam za položaj ukrajinske žene. Moji članki so izšli tudi v slovenskem »Ženskem svetu«. Imam še mnogo neizdanega gradiva in nameravam pisati o kubanskih kazakah, »Sociologijo žene«, Masaryk in feminizem — Socialna zaščita na Češkoslovaškem itd. V svojih študijah se izogibam znanosti in želim podati izrazit psihološki obraz slovenske žene, o katerihkoli že pišem.«

Na vprašanje, kakšen je splošen položaj slovenskih žen, je gospa odgovorila:

»O slovenskih ženah nihče nič ne piše. Nujno pa je, da seznanimo svet z njo, sicer v poljudni obliki, a vendar na znanstveni in sociološki podlagi. Če opazujemo gibanja pri posameznih slovenskih narodih, moramo dati prvenstvo češkim ženam. Razveseljuje je, da nastopajo skupno, brez ozira na miselnost in nazore.«

»Kaj ste spoznali pri nas in kje boš uporabili naše gradivo?«

Gospa je razvijala svoj načrt:

»Nameravam ostati tri mesece v Jugoslaviji, da proučim delo vaših žen. Za svoje življenjsko delo sem si zastavila izdajo zbornika »Slovenska žena«. Tu bodo zastopane žene vseh slovenskih narodov z očitno svojega dela. Poseben oddelek bodo dobile tudi slovenske književnice in kulturne delavke sploh. V ta namen pregledujem sedaj v Ljubljani starejše revije in zbiram gradivo. Poleg tega pa se zasledujem zanimanje Slovencev za ostale slovenske žene, zlasti za Ukrajinko in Čehinjo. Moram reči, da je bilo v starejši dobi pri Vas živahnejše zanimanje za slovenski svet kakor danes. O Ukrajinkah sem našla v vaših listih mnogo, kaj, česar doma še nisem poznala.«

Ko sem gospe povedal, da sta n. pr. Dom in svet in Mladika v zadnjem času prinašala članke o Ukrajinkah, se je živahno zanimala za to. In na vprašanje, katera med slovenskimi pisateljicami ji je najbližja, je dejala: »Zofka Kvedrova.« Povedala je še, da pripravlja njen mož, g. P. Omeljčenko, docent na ukrajinski univerzi v Pragi, delo o slovenskih literaturah. V ta namen bo obiskal tudi Ljubljano in želi dobiti čim boljše vire za prikaz naše literature.

Ob slovesu se je razživila v hvalo naši zemlji: »Zelo ljubim Ljubljano! Čutim, da je to pravo slovensko mesto, tako mi je, kakor da sem doma na Kavkazu! Tako toplo je tu med vami, popolnoma razumem slovenski jezik... Evropska je naša zemlja, a narod je čisto naš, slovenski!«

Novi.

V »Stenografskem pregledu«, glasilo bolgarskega stenografskega društva »Brzopis«, ki je v svoji 1.—2. številki posvečeno Bezenkovemu spominu (vsebinsko so prispevali nekateri odlični bolgarski stenografi), beremo med drugim dva sestava slovenskih avtorjev, omenika Bezenka in Alojzija Bolharja, pisca obširne monografije »Anton Bezenšek«. V tej številki »Pregleda« pišejo med drugim: Dimitir Antonov: Anton Bezenšek kot parlamentarni stenograf in učitelj; Georgi Klisarov: Anton Bezenšek in ideja za kulturno zblizanje med Slovani; Blagovest Dapčev: Vokalizacija o bolgarski stenografiji po Bezenšku.

Gospodarstvo

Propadanje trgovine in obrti

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je izdala statistiko o prijavah in odjavah trgovskih, obrtnih, gostinskih in industrijskih obratov v drugem četrtletju letošnjega leta.

V primeri s prvimi četrtletjem letos je sicer padlo število prijav, vendar je tudi število odjav manjše. Toda kljub temu odjave še vedno daleč prekašajo prijave. Vidi se torej, da se izločitveni proces nadaljuje, pri tem pa seveda izgublja eksistenco mnogo ljudi, katerih eksistence so bile potrebne za nadaljnjo vzdrževanja. Proletarizacija zlasti obrtniškega napreduje.

Naslednja tabela nam kaže nekoliko najpomembnejših podatkov:

	trg. obrati	obrti	obrati	gost. obr.
prij. odj. prij. odj. prij. odj. prij. odj.				
4. četrtletje 1933	166	482	204	530
1. četrtletje 1934	179	648	274	688
2. četrtletje 1934	160	383	298	473

To nam kaže, v kakšnem položaju se nahajajo važne panoge našega gospodarstva. V gostinskih obratih je opaziti nekolikanski izboljšanje, toda to izboljšanje je prehodnega značaja in zvezano z dejstvom, da se v drugem četrtletju začne priprave za turistični promet, v katerem igra gostilničarstvo važno vlogo. Naše mnenje potrjuje tudi pregled po posameznih panogah.

Trgovina

Največ prijav, oziroma odjav je bilo v to-le strokah (v oklepajih so navedene prijave):

Trgovina z živino 1 (15), s prešči 1 (47), z lesom 6 (52), z manufakturami 2 (7), z delničnimi izdelki 4 (22), z živili 14 (18), s sadjem — (7), s perutnino 3 (19), branjarje 8 (30), z mešanim

Zaposlenost v juniju

(Po statistiki OUZD v Ljubljani)

Bistvenih sprememb v razvoju posameznih industrijskih panog v zadnjem času ni opaziti. V pogledu konjunktura napredovanja prednjači še vedno tekstilna industrija z letnim prirastkom od + 2725 oseb. Vseh tekstilnih delavcev imamo trenutno že okroglo 13.000 mesto 5000 v letu 1926. Razmerna mnogo so napredovala tudi javna dela (gradnja železnice, cest in vodnih gradb). Letni prirast znaša +995 oseb. Regulacija Ljubljanske je brezdomno precej k temu pripomogla. — Poleg trgovine, za katero so merodajni podatki Trg. bol. in pod. društva, so še vedno le 3 industrije, katere izkazujejo pomembnejše konjunktorno nazadovanje: predelovanje kože in njenih surogatov, predelovanje lesa in rezbarstvo ter gradnje nad zemljo.

Sezija je dosegla v juniju v glavnem že svoj maksimum. Od maja do junija je naraslo članstvo OUZD-a samo za + 1757 oseb ali 2,16%, dočim je znašal predhodni mesečni sezijiški prirastek + 3871 oseb ali 5 odstotkov.

Stanje posameznih industrij v juniju 1934 v absolutnih in relativnih konjunktornih in sezijiških spremembah je razvidno iz sledeče tabele:

Industrijske kupine	stanje v jun. 1934	Prirast—odpad od jun. 1933
Tekstilna industrija	12914	+ 2725 + 26,74
Grad. žel., cest in vod. zgr.	3029	+ 995 + 48,92
Indust. kam. in zemlje	4421	+ 443 + 11,14
Gozdno žagarska industr.	7438	+ 427 + 6,09
Običinski obrati	1628	+ 394 + 31,33
Kemična industrija	1742	+ 208 + 13,56
Industrija papirja	1959	+ 169 + 9,44
Grafična industrija	1128	+ 127 + 12,67
Hijena služinčad	8324	+ 119 + 1,45
Industrija hrane in pijače	3560	+ 106 + 3,07
Industrija tobaka	949	+ 91 + 10,61
Poljedelstvo	622	+ 75 + 13,71
Kovinska industrija	6324	+ 72 + 1,15
Industrija kože in gume	1590	+ 62 + 4,06
Den. zav. zav. ter sam. pis.	599	+ 39 + 6,96
Gostil., kavarn. in krme	3157	+ 26 + 0,83
Zaseb. prometna podjetja	853	+ 6 + 0,71
Rudarstvo	7	+ 1 + 16,67
Higijena	1730	+ 8 + 0,46
Elektrarne in vodovodi	490	+ 10 + 2,04
Gradnja prevoz. sredstev	309	+ 16 + 4,92
Gledal., svob. pokl., razno	1119	+ 57 + 4,85
Javni promet	503	+ 59 + 10,50
Ind. za pred. lesa in rezb.	3329	+ 347 + 9,44
Oblač. industr. in čistiln.	4265	+ 101 + 2,31
Predl. kože in nj. surog.	2680	+ 237 + 8,12
Gradnje nad zemljo	5177	+ 369 + 6,65
Trgovina	3157	+ 444 + 12,33

Skupaj 88003 + 4437 + 5,65

Izpememba deviznega pravilnika. Belgrad. 27. julija. AA. Finančni minister je izdal odlok, da morajo pooblaščen denarni zavodi dati Narodni banki na odkup samo 60% izvoznih deviz (namesto dosedanjih 80%), z ostankom 40% pa morajo ravnati v smislu pravilnika.

Znižanje obrestne mere za vlogi pri PAB. Privilegirana agrarna banka v Belgradu je s 16. julijem znižala obrestno mero za vložne knjižice od 6 na 5%.

Konkurz. Trdka »Elektrotone«, d. z o. z. v Ljubljani. Konkurni sodnik s. o. s. Anton Avsec. Konkurni upravitelj Cvrtin Fran. Ljubljana. Tavčarjeva ulica 2. Prvi upniški zbor 10. avgusta ob 9. soba 134 okroglega sodišča v Ljubljani. Prijava terjatev do 30. avgusta. Likvidacijski narok 31. avgusta ob 9. soba 134. Konkurz je bil v četrtek ob 17 objavljen.

Sarajevski industrije o izvozu našega lesa. Z ozirom na sklep, da naša lesna industrija izstopa iz tržškega sporazuma, je Združenje sarajevskih industrijcev in trgovcev z lesom izjavilo, da je nemogoče ukiniti ta sporazum brez predhodnega dogovora z drugimi inozemskimi producenti. Izvoz nekkih vrst lesa gre še vedno dobro iz Bosne. Če bo sporazum odpovedan, potem bodo to italijanski kupeji izrabili za znižanje cen. Poleg tega pa lahko tudi Avstrija uporablja svoj preferencial za znižanje cen.

Hmelj

Savinjska dolina: Pri toplem vremenu in izdatni vlazi se je stanje hmeljskih nasadov v splošnem le nekoliko izboljšalo, zlasti v zaostalih in pozno rezanih nasadih, sicer pa je stanje pretežno zelo neenakomerno. Pod-

blagom 60 (77), z vinom 2 (7), sejmarstvo — (17), prevozniki 8 (8). Skoro ni panoge, kjer bi bilo število odjav nižje kot število prijav. Pa se v teh panogah je prijav komaj za 1 ali 2 podjelji nad odjavami. Poleg tega pa je cela vrsta važnih trgovskih in pomožnih panog ostala sploh brez prijave, dočim je število odjav znatno. Ugotovili smo, da beležijo nekaj več prirastka le tri stroke: trgovina s papirjem v celotni 3 nove obrate, dočim odjav ni bilo, avtolaksi 7 prijav in 2 odjavi ter kinematografi 7 prijav proti trem odjavam. S tem pa še ni rečeno, da je baš v teh panogah položaj najboljši, tudi te panoge imajo svoje težave in je ta prirastek pripisovati le izjemnim razlogom deloma krajevnega značaja.

Obrt

Najznatnejše gibanje izkazujejo te-le obrtne panoge prijav (v oklepajih odjave): lončarji 11 (10), kovači 11 (16), podkovni kovači 7 (6), žage 12 (24), kolarji 7 (9), mizarji 12 (20), izdelovanje pletenin 11 (14), krojači 14 (42), šivilje 18 (52), čevljarji 24 (99), brivci in fizerji 9 (4), mlinci 31 (33), peki 17 (16), mesarji 8 (11), sobni slikarji — (6), fotografi 1 (10) itd. Ni je skoro stroke, ki bi zabeležila povečanje števila obrtnikov. Posebno je znatno nazadovanje pri žagah in čevljarstvu, ki sta popolnoma na tleh.

Gostinski obrti

Med gostinskimi obrti je bilo največ prijavljenih gostila 64 (odjavljenih pa 44), krčm 17 (odjavljene 3) in bifejev prijavljenih 7 (odjavljen eden).

V industriji so bili prijavljeni trije novi obrti, odjavljen pa ni bil nobeden.

Borza

Dne 27. julija 1934.

Denar

Popustili so tečaji Amsterdam, Berlina, Londona, Pariza in Prage, dočim so ostali neizpremenjeni tečaji Bruslja, Newyorka in Prage.

V zasebnem kliringu je danes avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 8,70, na zagrebški je ostal neizpremenjen 8,51, na belgrajski pa je znatno popustil na 8,50. — Grški boni v Zagrebu 28,15—28,85. — Španska pežeta v Zagrebu 6,275 denar. — Angleški funt je v Zagrebu popustil na 240,50 zaključek. — Madjarski pengő v Belgradu 10,175—10,275.

Ljubljana. Amsterdam 2299,29—2310,65. Berlin 1302,92—1313,72. Bruselj 794,68—798,62. Curih 1108,35—1113,85. London 170,86—172,46. Newyork 3372,16—3400,42. Pariz 224,04—225,16. Praga 141,12—141,98. Trst 291,01—293,41.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din.

Curih. Pariz 20,215. London 15,4525. Newyork 306,75. Bruselj 71,75. Milan 20,295. Madrid 41,90. Amsterdam 207,40. Berlin 118,5. Dunaj 72,8 (56,75). Stockholm 79,65. Oslo 77,62. Kopenhagen 69. Praga 12,74. Varšava 57,95. Atene 2,92. Carigrad 2,49. Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendence je bila za državne papirje tudi danes slaba in so tečaji večinoma bili nižji, vendar nazadovanje ni zavzele znatnejšega obsega. Promet je bil srednji in je bilo na zagrebški borzi zaključenih 2000 kom. vojne škode.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72. agrarji 38—39. vojna škoda 316—318, begl. obv. 55—56, 8% Bler. pos. 65—66, 7% Bler. pos. 58—58,50, 7% pos. DHB 68—69. Kranj. ind. 150 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71,25—72,5. vojna škoda 316—317 (315, 317), 8. 317—320, 9. 318—320 (319, 320), 10. 320 bl., 12. 320—323, 6% begl. obv. 56,35 den., 8% Bler. pos. 68—69,50, 7% Bler. pos. 59—59,50 (59,50), 7% pos. DHB 65 den., Delnice: Narodna banka 4020 den. Priv. agr. banka 216—217 (215, 218), Osj. sladk. tov. 110—130. Osj. livarna 145 bl. Impex 50, Trboveljska 80—90.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 (71,25, 71), agrarji 38,50—39. vojna škoda 318—318,25 (318), 9. 320 zaklj., 11. 321 zaklj., 6% begl. obvez. 56,50—56,75 (56,75), 8% Bler. pos. 69 bl. (68,50), 7% Bler. pos. 58,75—59,25. — Delnice: Narodna banka 4045 den., Priv. agr. banka 218—219 (218,50).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je umirjen in tudi cene ne izkazujejo večjih izprememb. Privilegirana izvozna družba kupuje pšenico ob bežejskem kanalu in Tisi po 124, drugače pa zahtevajo za bačko blago 115—117, za sremsko pa 112,50—115. Stara banaska koruza stane 92,50. bačka 95 in okrogla 105 do 110. Moka je ostala v ceni neizpremenjena: 195 do 205.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 78 kg 109—111, nova 79 kg 109—111, bač. okol. Sombor 106—108, srbac., gbač. 109—111, nova 79 kg 109—111, bač. potiska nova in stara ne notira, bač. ladja Tisa 77 kg 120—122, nova 79 kg 120—122, bač. ladja Begej 119—121, nova 79 kg 119—121, slav. samo nova 79 kg 104—106, srem. 78 kg 107—109, nova 79 kg 107—109 gbn. 77 kg 109—111, nova 79 kg 109—111, bač., ban. ladja Donava nova 79 kg 117,50—120, oves bač., srem., slav. 72—74, ban. 70—72, bač. ladja 76—80, ječmen bač., srem. novi 65 do 66 kg 85—87. Ostalo neizpremenjeno. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 105—107,5. gbač. 107,50—110, srem., slav. 102,50—105. gban. 105—107,50, ban. potiska 119—121, bač. potiska 120—122,50 (nova, 79 kg). oves bač., srem. novi 67,50—72,50, ječmen bač., srem. novi 63—64 kg 85—87, bač. poml. 67—68 kg 105—110, baranj. poml. 112,50—117,50, koruza bač., srem. žel. prompt. 88—90, bač. avg. 90—92, bač. kanal ladja 95—98, bač. ladja Donava in Tisa 99—101, moka št. 6 120—140, št. 7 105—110. Promet 95 vagonov.

Živina

Mariborski svinjski sejem. Na večerajšnji sejem so pripeljali 189 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 75—110 Din. 7—9 tednov 120—150. 3—4 mesece 250—300. 5—7 mesece 320 do 380, 8 mesece 450—500, 1 leto 580—600 Din. Kg žive teže 5—6 Din, mrtve teže 8,50—9,50 Din. Prodanih je bilo 95 komadov.

Naznanila

Ljubljana

1 Izlet na počitniško kolonijo na gradu Otočec pri Novem mestu priredi Salezijski mladinski dom na Kodeljevem v nedeljo, dne 29. t. m. Odhod z gl. kol. z izletniškim vlakom ob 3,44. Iz Novega mesta na Otočec in v zvečer nazaj bo vozil to pot poseben avtobus. Sv. maša bo na Otočcu ob 10.

1 Društvo Soča priredi v nedeljo, dne 29. t. m. izlet na Sv. Jungerto. Odhod ob 6 izpred Narodnega doma. Vabljeni tudi vsi prijatelji društva.

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Rea-ljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24; dr. Kmet, Tyrševa cesta 1.

1 Metna delavska zavarovalnica ima občni zbor dne 29. julija 1934 ob 9 dopoldne v mestni dvorani s sle. dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo o računskem zaključku za leto 1933. 3. Poročilo nadzorskega o računskem zaključku za leto 1933. 4. Poročilo o proračunu za leto 1934. 5. Poročilo o nakupu poselitve, odnosno zemljišča za Počitniški dom MDZ. 6. Volitve nadzornega odbora. 7. Služajnosti. Vsak član ima pravico staviti eventualne predloge, ki jih mora dati načelniku na dnevni red občnega zbora, če so mu bili vročeni vsaj tri dni pred občnim zborom pisмено, ali pa ustmeno na zapisnik (glej § 50, 4. odst. Pravil-nika MDZ.). Občni zbor je sklepčen, če je navzoča vsaj ena četrtina rednih članov. Kadar se jih ne zbere to-liko, se vrši pol ure po doleten uri na istem prostoru nov občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen brez ozira na število prisotnih članov (glej § 31, 2. odst. Pravilnika MDZ.).

Drugi kraji

Braslovce. Podružnica zveze abs. kinet. šol v Bra-slovcah ima sestanek v nedeljo, 29. julija ob 3 popol-dne v Sv. Juriju ob Taboru pri tov. Oevirku. Na se-stanku predava g. ing. Dolinar o hmeljarstvu. Vabljeni so vsi absolventi kmetijskih šol iz Savinjske doline.

Štebejce-Zadobrova. Dramatični odsek »Pevskega društva« vprizori v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3 popoldne dramo v 7 slikah »Črnska sel« na prostem v senčnatem gozdu poleg g. Ložarja.

Cerkveni vestnik

Na Jakobovo nedeljo, 29. julija bo v mestni župni cerkvi sv. Jakoba ob 10 zbor v slovenski jeziku. Izvajala se bo: 1. t. maša v F-molu in F-duru. Brosir. II. Nedeljski graduale recit., nato »Sancte Jacob, dr. A. Chlodowski. III. Ned. offert. recit., nato »O Deus, ego amo Te... Müller. IV. »Sv. Jakob, dr. Kimovec. Petje spremlja godba. — Ob 7 zvečer govor in slo-venice litanije Vseh svetnikov. Ta dan je tudi običajno darovanje za cerkvene potrebe.

Cerkve se, Jožefa. Jutri slovesnost v čast sve-tence Jožefu. Lojzovski, ustanovitelju jezuitskega reda. Vsa dan izpostavljena Najsvetejši. Ob 6 sv. maša s pridigo in sv. obhajilom. Ob 8 slovensa sv. maša, pri kateri se izjavi: »Missae solemniter in gradual. Iustus ut palma, z. A. Foerster; po ofertoriju: »O Deus, ego amo Te, z. I. Müller. Po maši: »Verni srčno pred-olara.« — Zvečer ob pol 8 pridiga, litanije, zahvalna pesem, blagoslov, darovanje za obnovo zvonika. — Od danes opoldne naprej in jutri ves dan morejo verniki dobiti popolne odpustke kakor na poreljunkulo.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobotna, 28. julija: 12.15 Reprodukcijska glasba 12.45 Poročilo 13.00 Cas, reproducirana glasba 19.00 Koroška ura: Narodopisne koroških Slovencev v primeri z ostali-mi Slovenci (g. Vinko Moderneferfer) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Vesela ura: g. Mirko Jelačin in g. Vondraček 20.45 Panovskega predava-nje — Ob 20 letnici zbruba svetovne vojne (dr. Janko Tavžec) 21.05 Prenos iz Domžal — koncert domžalske godbe 22.00 Cas, poročila, reproducirana glasba.

Nedelja, 29. julija: 8.15 Poročilo 8.30 Gimnasti-ka (Pustilšek Ivko) 9.00 Versko predavanje (dr. Gvido Raati) 9.30 Religiozna glasba na ploščah 10.00 Prenos iz stbi-nice 11.00 Dvoboj na harmoniki: gg. Breznik in Stante 12.00 Cas, Kalmán: Čarunska knežinja (iskrajana re-producirana opereta) 16.00 Prenos cerkvenega koncerta društva »Bramir« iz Rajhenburga 17.30 Obdelovanje zelenjave (Strelak Josip) 20.00 Slovenske narodne, vme harmonika solo, g. Stanko 21.35 Samospevi Marijana Rusna 22.00 Cas, poročila, iz zvočnih filmov (plošče).

Drugi programi:

SOBOTA, 28. julija: Belgrad: 19.00 Vok. konc. 19.30 Plošče 20.00 Ork., konc. 21.05 Kozarja 21.35 Plošče — Zagreb: 20.15 Ork. in klav. konc. 21.15 Mandolinski konc. 21.45 Plošča gl. — Dunaj: 16.30 Pop. konc. 19.15 Fidello, opera, Beethoven (prenos iz Salzburga) 22.00 Vok. konc. — Budimpešta: 19.00 Plošče 20.00 Igra 21.30 Jazz 22.04 Operni konc. — Milan-Trst: 20.45 Ernanzi, opera, Verdi — Rim: 20.45 Radijska evakacija 21.30 Ork. gl. — Praga: 19.25 Godba na pihala 20.00 Opereta 22.30 Voj. godba — Varšava: 19.15 Fidello, prenos iz Salz-burga — Monakovo: 21.00 Vojaske godbe — Frankfurt: 20.15 Vesele malenkosti — Lipsko: 20.15 Pester večer — Bratislava: 20.10 Plošča glasba.

Poizvedovanja

Zlato

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Službodob

Učiteljica k fantku
sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe z zahtevo plače upravi »Slovenca« pod »Vzgojitelj in učitelj« št. 8231. b

Hišnik
za hišo v sredini mesta se išče. — Ponudbe pod »Solčno stanovanje« št. 8434 upravi »Slovenca« (b)

Dijaki

Stanovanje s hrano
strogo nadzorstvo pri učenju, za dijaka višjega reda realne gimnazije — išče višji uradnik pri profesorski obitelji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Strogost in točnost« št. 8401. (D)

Stanovanja

ODDAJO:

Štirisobno stanovanje
vse pritlikline in komfort, v bližini Figovca, v prvem nadstropju, se odda s 1. avgustom ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8273. (č)

Trisobno stanovanje
komfortno — s stekleno verando, v centru mesta, se odda za avgustov termin. Ponudbe pod značko »Komfort« št. 8435 upravi »Slovenca« (č)

Majhno stanovanje

z vrtom naprodaj. Karlovska cesta 18, stranska vrata, podprtilnice. (č)

Štirisobno stanovanje
oddam z avgustom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8399. (č)

Enosobno stanovanje
s kuhinjo se takoj odda. Cerkvena ulica 21. (č)

Vnajem

ODDAJO:

Gostilno
na željo tudi zemljišče, dam v najem. Poizvedeti: Jakše, Rob pri Velikih Laščah. (n)

Nekaj trgov. lokalov
v novi zgradbi »Peglezen« na Poljanski cesti, se odda za avgustov termin. Poizve se na stavbi med 8. in 9. uro dopoldne. (n)

Posrestva

Enodružinsko hišo
z vrtom prodam. Vprašati: Cerkvena ul. 25. (p)

Hišo z gostilno

in drugi lokali prodam. Velik promet. Izredna prilika. Potrebna gotovina 350.000 Din, ostalo po dogovoru najugodnejše. Ponudbe pod »Dobra investicija« št. 8461 upravi »Slovenca« (p)

Dvostanovanj. hišo

novi, z elektriko, vrtom, pri Celju, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« v Celju. (p)

Kupimo

Trgovski pult

najraje s steklenim nastavkom - kupim. Ponudbe pod »Ohranjen« št. 8345 upravi »Slov.« (k)

Prodamo

Kmetovalec!

Mlatilnice vseh vrst, gepje, čistilnice, motorje, slamoreznice, pluge, brane in vso železnino dobiš po nižjih cenah pri tvrdki Fr. Stapiča, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1. Razstreljiva, jermena, čebelarke potrebščine, kuhinjska posoda za neveste vedno v veliki izbiri v zalogi. (l)

Parkete

hrastove in bukovne, vseh dimenzij in kvalitete, garantirano pravilno usušene, dobavlja tudi protibančnim dobropisom tvrdka Remec-Co., Duplica pri Kamniku. (l)

Cel ocvrt piščanec

za 16 Din, pečen 14 Din vsak dan v gostilni Mevželi, preje Plankar, Dolenski cesta. Izborna vina. (l)

Nudimo Vam

za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva ul. Podružnice: Kranj, Novomesto, Celje.

Denar

Zamenjam vlogo

ca. 11.000 Din Kmetске posojilnice za Dravsko banovinsko hranilnico. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8438. (d)

Kompanjon (-ka)

se išče za dobro vpeljano trgovino z mešaním blagom. Potreben kapital 25 do 30.000 Din. Ponudbe s sliko in podatki o dosedanjem poslu pod značko »Serios« št. 8458 upravi »Slovenca« Mari-bor. (d)

Razno

Lovci!

Oddaja se odstrel močnih srnjakov, eventuelno jelenov in mrjascev na Kranjskem po zmernih cenah. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 8402. (r)

Čitajte in širite »Slovenca«!

CHAMPION

Zbirajte Vaše svečice po

CHAMPION-

tabeli, ki se nahaja povsod!

Glavno zastopstvo in skladišče

Robert Weinberger

Zagreb

Gajeve ul. 10.

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otrocih najmanjše nerazpoloženje in potrtost radi želodca, dajte mu brez pomiselnja v malo vode ali mleka malo žličko praška »Magna«. Rešili ste se skrbi in s tem preprečili mnoga obolenja.

»Magna« prašek se dobí v vseh lekarnah. Zavoječek 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

Ali ste že poravnali naročnino?

Naznanjam žalostno vest, da je moj predobri možiček, gospod

Franc Berčič

telegrafist - zvančnik drž. žel.

v petek, dne 27. t. m., po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 29. julija ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 27. julija 1934.

Marica Berčič roj. Kumerc, soproga.

VSEM, KI STE GA SPOSTOVALI IN RADI IMELI, NAZANJAMO, DA NAM JE UMRL, PREVIDEN S TOLAŽILI SV. VERE ZA UMIRAJOČE, NAŠ PRELJUBI OČE IN SOPROG, ČASTNI ADJUTANT NJ. VEL. KRALJA GENERAL

RUDOLF MAISTER

PROSIMO, DA GA OHRANITE V SVETLEM SPOMINU!

RODBINA MAISTROVA

Javljamo tužno vest, da je preminul naš zaslužni upravni svetnik, gospod

RUDOLF MAISTER

ČASTNI ADJUTANT NJ. VEL. KRALJA IN DIVIZIJSKI GENERAL V P., ODLIKOVAN Z REDOM SV. SAVE I. STOPNJE Z LENTO, BELEGA ORLA III. STOPNJE Z MEČI, Z REDOM KARADJORDJEVE ZVEZDE IV. STOPNJE I. T. D.

Zavarovalna družba na življenje „FENIKS“

Simončič Maks:

Galicija

31

»Habič je umrl,« mi je pripovedoval drugi dan po oni zame tako strašni noči. »Za kolero. Tudi major Gobanz. Dober možakar je bil. Služil sem pod njim aktivno. Takisto Černe in Krušič. Ne vem, če si jih poznal. Sami fejsť fantje. Mi smo sicer še tu, toda koliko časa še? Ne verjamem, da bom še kdaj videl domačijo... In koliko jih je spet padlo včeraj... Bižal, Mežnarič, Sušnik, Jošt. Tudi ti isti mladič, ki je hodil s teboj. Cerar, če se ne motim, se je pisal. In potem Kováč... Obe nogi mu je odbilo. Ko je padel, sem skočil k njemu. Kri je kar drla iz njega. Hotel mi je še nekaj povedati, toda ni mogel, tako hitro so ga zapuščale moči. Samo jezik je še nekaj časa vrtel po ustih, pa razen hropenja ni spravi nobenega drugega glasu iz sebe. Sušniku je pa krogla raztrgala želodec. Tako grozovito je tulil, da smo vsi zbežali od njega. Neznansko je moral trpeti, kajti z lastnimi rokoma si je paral trebuh. Vsakogar, ki je prišel v bližino, je prosil, naj ga ustrelí, zato si nismo upali blizu. Kdo mu je potem dal tisto krepelce, ne vem. Ko so prišli sanitetci, da bi ga odnesli, je bil že mrtev. Glava mu je bila trikrat preluknjana, orožje pa je ležalo kraj njega... Tudi tebe sem že štel med mrtve. No, hvala Bogu, zmotil sem se. Lahko mi verjameš, da mi je bilo takoj lažje pri srcu, ko sem te spet zagledal. Pa navsezadnje vse skupaj nič ne pomaga. Če odneseš zdravo kožo danes, prideš na vrsto jutri.«

Zamislil se je in pogled mu je splaval znova nekam v daljavo. Mogoče je v duhu gledal vju-gaste parobke Golovca, pod katerim se belí nje-

gova rodna vasica. Majhne, ljubke hiše, obdane z vrtovi in ovite z zelenjem, stoje ob cesti in mežikajo s svetlimi okni v zahajajoče sonce. Tamkaj — skoro zadnja na desni, skoro tik pod hribom, vsa majhna in ponižna, kakor nebogljeno pišče, se skriva tudi njegova hišica. Vele, ki pihlja iz gozda, jo boža s svojim dišečim vonjem. Samo zdravje je v njem. In na pragu pred hišo? ... Ali ne stoji tam njegova Micon? In njegovi otroci? Micka in Janeček? In še Joško? Le pogled tega frkolina, kako ti kobaca okrog hiše, ko je vendar komaj zlezal iz krilca! Še preuknil se bo, debelušček nemarni. In ta glas... Clovek božji, prislunni! Ali ni to zvon Marije Device v Polju? Zdravo Marijo zvoni... Čuj! Zda se mu je pridružil še sv. Urh s svojim zvonikom, sladkim glasom.

Nehote se mu orosijo oči. Pobožno se prekriza in kakor da je doma, v krogu svoje družinice, začne moliti naprej... In žena in otroci mu odgovarjajo... Čisto razločno in natanko jih sliši... Vsakega posebej. Tudi Joška, ki venomer ponavlja samo dve besedi očenaša: »Čescena Malija«. Naprej sirotek še ne zna...

Na zemljo se počasi spušča mrak. Druga za drugo tonejo v njem hišice, tonejo ljudje, polja in gozdovi. Noč, puščobna in gluha, se okoli nas gosti, se oži, nas zagrinja v svoj objem kakor očrnele stene mrtvašnice — —

Ze več ko teden dni se vlačimo po tej dolgočasni, prašni cesti. Zda na levo, zda na desno, brez cilja. »Po starem receptu,« godrnja Lebinger. »S temi prokletimi marši ubijajo človeku vsako voljo. da mu je nazadnje že vseeno, ali ga ustrelijo na mestu ali pa mu milostno dajo še kratek rok... Potem se pa še čudijo, če ta ali oni noče čakati,

da mu zarine sovražnik kroglo v butico in se raje obstreli sam. Je to vsekakor bolje. Takle košček svinca, ki si ga poženeš pod kožo, ti lahko pri-nese, če nisi preneroden, vsaj nekaj mesecev dopusta.«

»Ali pa smrt!« se norčuje Možina, ki koraka za njim.

»Kako to misliš?«

»Tako, kot sem rekel. Saj si vendar slišal, kako so napravili z onimi od 97 tega pri Sadowi Wiszni?«

»Misliš, da je bilo to res?«

»Seveda je bilo! Saj mi je pripovedoval bolničar, ki je videl na lastne oči. Lahko ranjene, ki so sami prišli na preobvezovališče, so »zdravniki kar sortirali. Kdor je bil le količkaj sumljiv — na levo, vsi drugi na desno. In potem je »levi-čarjec odpeljala četa vojakov na neki travnik zunanaj mesta. Nobenih posebnih ceremonij ni bilo. Vojaški avditor je hitro prebral njihova imena in obsodbo; kratko povelje, salva in — konec.«

»Pa so morali biti veliki tepeci, da so se dali kar tako ujeti!«

»Kaj se pravi: tepeci? Je šlo vse tako hitro, da nihče niti misliti ni utegnil. Bolničar mi je povedal, da se je zdravnikom zdelo najbolj sumljivo to, da so skoro vsi ranjenci imeli strel skozi roko. Bogue kaj se tile naši mazači na rane ne razumejo, toda tako zagamani pa tudi niso, da ne bi znali razločevati, ali ti je bil strel izpaljen pred nosom, ali pa sto korakov proč.«

»E, saj se da tudi to tako urediti, da ti ne morejo do živca.«

»Ne bom trdil, da ne, toda izpodleti ti vseeno lahko. Pri Grodeku sem zašel med neki regiment in sem bil priča, kako si je desetnik nastavljal pi-halnik k zadnici. Je mislil, da si jo bo samo malo

prevrtal, pa se je uštel. Naravnost v trebuh mu je zaneslo kroglo. Da sté ga videli, kako se je potem zvijal! Kakor črv. Tovariši, namesto da bi mu pomagali, so se norčevali iz njega. Še sanitetci se niso dosti brigali zanj. Obvezali so ga sicer, a ga pustili kar tam na mestu. Kako je bilo potlej z njim, ne vem, ker so koj na to Rusi potisnili naše nazaj in sem komaj odnesel svoja šila in kopita.«

»Kaj pa je drugače novega? Se kaj sliši, da bo vojne konec?« povprašuje Čebin. Komaj par dni je šele med nami — prišel je z zadnjim prirastkom —, pa se je že naveličal te komedije.

»Ne gobezdaj tako neumno!« se razjezi Lebinger. »Dokler je na obeh straneh takšnih oslov, ki se streljajo in morijo, ne da bi vedeli zakaj, dovolj, toliko časa na mir ni treba niti misliti. Kdaj se bodo pa vsi ti med sabo poklali in postrelili, lahko izračunaš sam, če si kaj prida računar.«

Leno tonemo v mrak, ki se počasi zgoščuje okrog nas. V temno modrino neba se mešajo krvavi prameni gorečih selišč.

»Vsi na desno!«

V ostrem diru živigne mimo nas temna senca in se izgubi v noč, ki je pogoltna kakor gladna pošast. Slišati je samo še oddaljen jek konjskih kopit.

»Bo pa že spet kakšna neprijetna vest,« vzdihne Lebinger in prislunbe v noč. Rezki glasovi se trgajo iz nje in gredo kakor odmev od stotine do stotine.

»Stoj!«

Obstanemo in posedamo kraj ceste. Z nami tudi nepregledna kolonija beguncev. Slišimo njihove vrisčee, hripave glasove ter škripanje in cvilenje ustavljaljočih se voz.

(Dalje.)